

Unirea Centrală
Integrată
Hunedoara-Deva

GAZETA LITERARĂ

Anul VIII nr. 40 (394)
joi 28 septembrie 1961

ORGAN SĂPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.

8 pagini 50 bani

DEZBATERI IMPORTANTE LA SESIUNEA O.N.U.

Marți 19 septembrie și-a început lucrările cea de a 16-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Popoarele așteaptă de la această lucrări o întreprindere a situației internaționale, o destindere a încordării.

nici pesimism. Vom sta de vorbă și pentru moment nu pot spune mai mult".

Acum un an, cuvântul tovarășului Nikita Hrușciov, la a 15-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., propunerea U.R.S.S. pentru dezarmare generală și totală, reînvierea fără condiții a comunismului, propunerile și intervențiile delegației Republicii Populare Romine, condusă de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, precum și intervențiile celorlalți delegații ale țărilor socialiste au chemat la realitate și la misiunea ei capitală Organizația Națiunilor Unite.

Soluția Uniunii Sovietice e cunoscută: desemnarea în componența secretariatului general a trei persoane, fiecare din ele reprezentând una din cele trei mari zone politice în care azi e împărțită lumea. E singura soluție care oglindește, real și echilibrat, echilibrul de forțe din lume, configurația ei politică.

De atunci și pînă acum, dacă această organizație nu a realizat decît declarații și rezoluții pe care înseși marile puteri occidentale, membrii ei de frunte, le-au călcat în picioare, marile idei ale contemporaneității, exprimate de tovarășul Nikita Hrușciov, au cîștigat doar unele omeniri și s-au impus ca probleme cheie ale epocii pe care o trăim și care vor însemna o trecere reală spre un nou tip de relații internaționale.

Deocamdată, dîndu-și seama că nu poate pune direct problema așezării unui om în serviciul său, caută formule de tergiversare, soluții de moment, chiar cu încălcarea flagrantă a Cartii.

Cea de-a 16-a sesiune deschisă acum are de rezolvat o serie de probleme importante legate de îmbunătățirea situației internaționale. Delegații celor 100 de state au astfel acum în față nu mai puțin de 93 de probleme pe ordinea de zi.

Deocamdată, dîndu-și seama că nu poate pune direct problema așezării unui om în serviciul său, caută formule de tergiversare, soluții de moment, chiar cu încălcarea flagrantă a Cartii.

Dar dintre toate aceste probleme, și mai presus de toate, sînt problema dezarmării generale și totale, problema tratatului de pace cu Germania.

Deocamdată, dîndu-și seama că nu poate pune direct problema așezării unui om în serviciul său, caută formule de tergiversare, soluții de moment, chiar cu încălcarea flagrantă a Cartii.

Situația și condițiile în care și-a început lucrările noua sesiune sînt cele ale unei tensiuni internaționale ascuțite, dar care totuși poate fi definită prin următoarele date esențiale:

Deocamdată, dîndu-și seama că nu poate pune direct problema așezării unui om în serviciul său, caută formule de tergiversare, soluții de moment, chiar cu încălcarea flagrantă a Cartii.

1. — Declarația tovarășului N. S. Hrușciov cuprinsă în răspunsul la scrisoarea participanților la conferința de la Belgrad: "În numele asigurării păcii sîntem gata să ducem tratative oricînd, în orice loc, la orice nivel".

Deocamdată, dîndu-și seama că nu poate pune direct problema așezării unui om în serviciul său, caută formule de tergiversare, soluții de moment, chiar cu încălcarea flagrantă a Cartii.

2. — Declarația comună — sovieto-americană — cu privire la principiile stabilite de comun acord privitoare la tratativele în problema dezarmării.

Deocamdată, dîndu-și seama că nu poate pune direct problema așezării unui om în serviciul său, caută formule de tergiversare, soluții de moment, chiar cu încălcarea flagrantă a Cartii.

Imperativul realităților

După 16 ani de la terminarea războiului, Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste nu făcut propunerii puterilor occidentale de a se încheia în comun Tratatul de pace cu Germania. Se află în această firească dorință de a lichida rămășițele războiului, vreun pericol? Atunci de unde atîta declarații belicoase din partea lui Adenauer și a clicii sale revanșarde?

In ce-l privește pe Adenauer, el se încheie Tratatul de pace? În ce-l privește pe Adenauer, el se încheie Tratatul de pace? În ce-l privește pe Adenauer, el se încheie Tratatul de pace?

Ceea ce preconizează lagărul socialist este doar în spiritul acordului de la Potsdam. În schimb, țările imperialiste, nerespectînd principiile acestui acord, folosesc tendințele revanșarde ale conducătorilor vest-germani, pentru dezlănțuirea unui nou război mondial. Este decizia vorbă de folosirea Germaniei federale pentru vizata cucerire a Germaniei democratice și pentru agresiunea împotriva țărilor socialiste, după hărțirea statului major al lui Hitler.

Din fericire pentru omenirea întreagă, raportul de forțe este cu totul altul astăzi. El este net în favoarea Uniunii Sovietice și a întregului lagăr socialist, mai puternic.

AI. ȘAHIGHIAN

(Continuare în pag. 6)

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Mă așez în fața unui așa-zis „Anuar al opiniei publice” editat în Germania Occidentală. De către cine și cum se alcătuiască, în țările capitaliste, asemenea cărți de minciună cu pretenții de adevăr, e lucru bine știut și nu merită discuție. Demu de atenție e însă un șir lung de întrebări, pe care autorii acestui anuar vest-german, ca și editura în cauză, obliduți de guvernul domnului Adenauer, socotesc cu căle să le adreseze persoanelor anchetate. Nu trebuie să uităm că ne aflăm la 17 ani după zdrobirea hitlerismului.

se înfilita național-socialism. Nici un cuvînt de oprobriu, nici o aluzie la obligăția elementară umană de a bara drumul asasinilor. Ba mai mult! Sub veghea părintească a guvernului de la Bonn, autorii anuarului îi alătură întrebări și unele indicații.

Acordurile dintre aliați stipulau, cu tot aliații ai în urmă, hotărîrea ne-strămînată de a lichida pentru totdeauna orice formă de manifestare a fascismului german, de a nu permite niciun reînvierea acelor forțe ale barbariei, care aruncaseră asupra lumii întregi un uriaș zăbrănc al morții.

„Se poate răspunde în diferite formulări” — adaugă ei. Și cetățeanului anchetat i se pun la îndemînă următoarele patru modalități: „Aș fi împotriva, dar n-aș acționa”.

La pagina 141 a acestui anuar întîlnim, de pildă, următoarea întrebare: „Care dintre marii germani, a iacul, după părerea dvs., cel mai mult pentru Germania? (Bismarck, Adenauer, Hitler, etc., etc).”

„Aș fi împotriva, dar n-aș acționa”.

Mă voi abține de a alt comentariu, deși nu trec cu vederea o foarte semnificativă alăturare de nume în rîndurile citate mai sus.

De atunci au trecut mulți ani și, în ciuda unor fapte incontestabile, presa burgheză a continuat să-și susțină și încăpățînată campania de minciuni și înșelare, culegînd, nu o singură dată, disprețul cititorilor. Au fost declarate visuri și utopii îndrăznețe primele planuri cincinale, s-a tăgăduit cu aroganță posibilitatea ca știința și tehnica americană să poată fi vreedată întrecute. S-a cheliuit enorm cu trepădușii, cernea, hirtia și tiparul, s-a țipat isteric în parlamente și senate, s-a recurs la fascism și la provocări criminale, s-au organizat războaie pustitoare și s-au distrus bunuri materiale și culturale, într-un cuvînt, s-a făcut totul de către capitalism pentru a întîrzi deznădămintul, pentru a frîna și ține în loc vertiginoasa roată a istoriei. S-au lovit de atîtea ori cu capul de zidul uriaș, de granit, al noii orînduiri, s-au dat de atîtea ori înapoi și-au privit la această buimăci, dar niciodată n-au înțeles că apariția societății socialiste este înalte de toate o lege obiectivă, o necesitate și o cerință socială, o forță care acționează independent de el, de voința unui pumn de privilegiați sortiți pieirii.

„Să presupunem că un nou partid național-socialist ar încerca să vină la putere. Care ar fi atîtuinea dvs?”

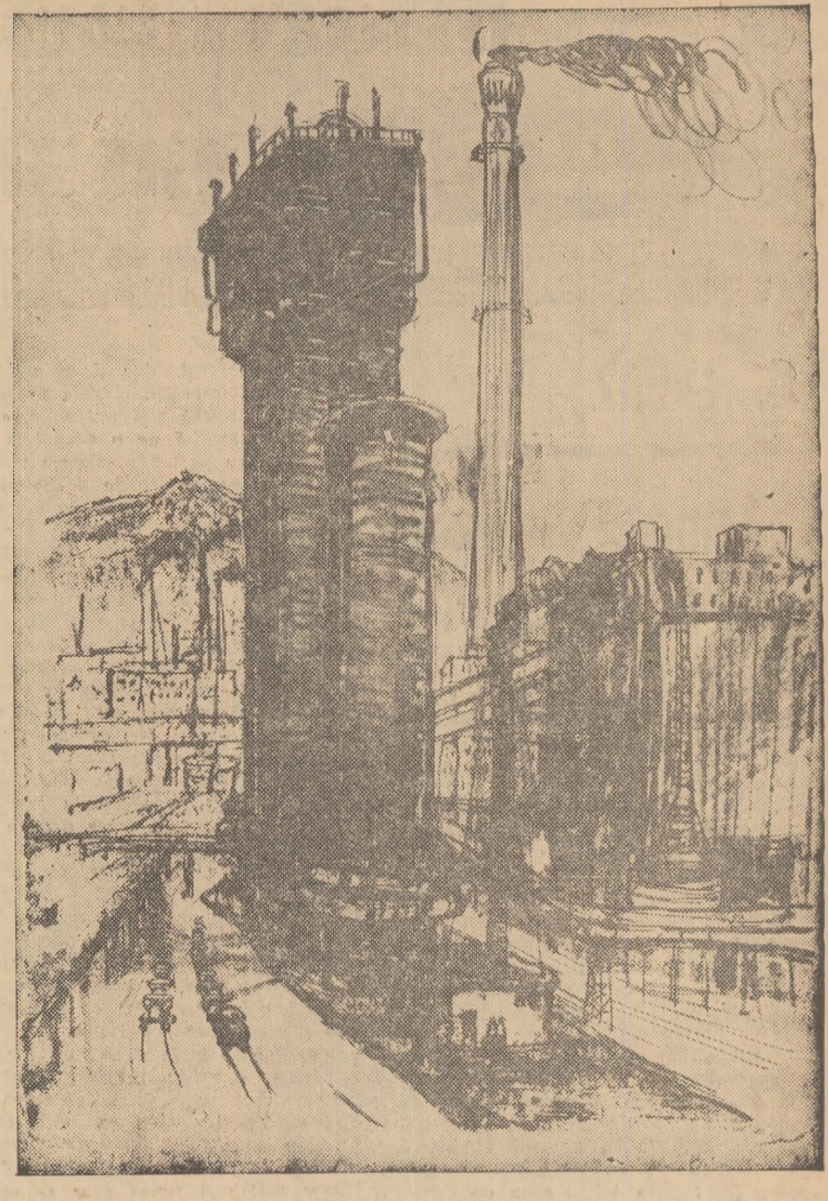
„Să presupunem că un nou partid național-socialist ar încerca să vină la putere. Care ar fi atîtuinea dvs?”

„Să presupunem că un nou partid național-socialist ar încerca să vină la putere. Care ar fi atîtuinea dvs?”

„Să presupunem că un nou partid național-socialist ar încerca să vină la putere. Care ar fi atîtuinea dvs?”

„Să presupunem că un nou partid național-socialist ar încerca să vină la putere. Care ar fi atîtuinea dvs?”

„Să presupunem că un nou partid național-socialist ar încerca să vină la putere. Care ar fi atîtuinea dvs?”

GH. BOȚAN „Hunedoara”

Totul pentru om, pentru binele omului

Toate colecțiile unor ziare americane, patronate și subvenționate din gros de către domniile multimiliardari, pot fi depistate, imediat după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, numeroase scrieri belicoase, calomnioase și pline de ură nemăpăcată la adresa tinărului stat sovietic. Astfel, între anii 1917—1919, numai în cotidianul burghez „New York Times” s-au publicat peste 90 articole „fulminante”, în care acherșii și scrierilor plătite din sume acumulate prin exploatarea sîngeroadă, prevesteau „iminenta pierdere” a noului sistem social, prăbușirea acestuia din pricina „colosalelor” greutăți economice, politice și militare pe care le înfîntina.

De la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie au trecut 44 de ani, timp în care forțele de producție ale U.R.S.S., puse în slujba satisfacerii cit mai depline a nevoilor mereu crescînde ale tuturor membrilor societății, s-au dezvoltat impetuos.

De atunci au trecut mulți ani și, în ciuda unor fapte incontestabile, presa burgheză a continuat să-și susțină și încăpățînată campania de minciuni și înșelare, culegînd, nu o singură dată, disprețul cititorilor. Au fost declarate visuri și utopii îndrăznețe primele planuri cincinale, s-a tăgăduit cu aroganță posibilitatea ca știința și tehnica americană să poată fi vreedată întrecute. S-a cheliuit enorm cu trepădușii, cernea, hirtia și tiparul, s-a țipat isteric în parlamente și senate, s-a recurs la fascism și la provocări criminale, s-au organizat războaie pustitoare și s-au distrus bunuri materiale și culturale, într-un cuvînt, s-a făcut totul de către capitalism pentru a întîrzi deznădămintul, pentru a frîna și ține în loc vertiginoasa roată a istoriei. S-au lovit de atîtea ori cu capul de zidul uriaș, de granit, al noii orînduiri, s-au dat de atîtea ori înapoi și-au privit la această buimăci, dar niciodată n-au înțeles că apariția societății socialiste este înalte de toate o lege obiectivă, o necesitate și o cerință socială, o forță care acționează independent de el, de voința unui pumn de privilegiați sortiți pieirii.

Pe gînețea proiectului de Program al P. C. U. S.

De atunci au trecut mulți ani și, în ciuda unor fapte incontestabile, presa burgheză a continuat să-și susțină și încăpățînată campania de minciuni și înșelare, culegînd, nu o singură dată, disprețul cititorilor. Au fost declarate visuri și utopii îndrăznețe primele planuri cincinale, s-a tăgăduit cu aroganță posibilitatea ca știința și tehnica americană să poată fi vreedată întrecute. S-a cheliuit enorm cu trepădușii, cernea, hirtia și tiparul, s-a țipat isteric în parlamente și senate, s-a recurs la fascism și la provocări criminale, s-au organizat războaie pustitoare și s-au distrus bunuri materiale și culturale, într-un cuvînt, s-a făcut totul de către capitalism pentru a întîrzi deznădămintul, pentru a frîna și ține în loc vertiginoasa roată a istoriei. S-au lovit de atîtea ori cu capul de zidul uriaș, de granit, al noii orînduiri, s-au dat de atîtea ori înapoi și-au privit la această buimăci, dar niciodată n-au înțeles că apariția societății socialiste este înalte de toate o lege obiectivă, o necesitate și o cerință socială, o forță care acționează independent de el, de voința unui pumn de privilegiați sortiți pieirii.

Pe gînețea proiectului de Program al P. C. U. S.

De atunci au trecut mulți ani și, în ciuda unor fapte incontestabile, presa burgheză a continuat să-și susțină și încăpățînată campania de minciuni și înșelare, culegînd, nu o singură dată, disprețul cititorilor. Au fost declarate visuri și utopii îndrăznețe primele planuri cincinale, s-a tăgăduit cu aroganță posibilitatea ca știința și tehnica americană să poată fi vreedată întrecute. S-a cheliuit enorm cu trepădușii, cernea, hirtia și tiparul, s-a țipat isteric în parlamente și senate, s-a recurs la fascism și la provocări criminale, s-au organizat războaie pustitoare și s-au distrus bunuri materiale și culturale, într-un cuvînt, s-a făcut totul de către capitalism pentru a întîrzi deznădămintul, pentru a frîna și ține în loc vertiginoasa roată a istoriei. S-au lovit de atîtea ori cu capul de zidul uriaș, de granit, al noii orînduiri, s-au dat de atîtea ori înapoi și-au privit la această buimăci, dar niciodată n-au înțeles că apariția societății socialiste este înalte de toate o lege obiectivă, o necesitate și o cerință socială, o forță care acționează independent de el, de voința unui pumn de privilegiați sortiți pieirii.

Pe gînețea proiectului de Program al P. C. U. S.

De atunci au trecut mulți ani și, în ciuda unor fapte incontestabile, presa burgheză a continuat să-și susțină și încăpățînată campania de minciuni și înșelare, culegînd, nu o singură dată, disprețul cititorilor. Au fost declarate visuri și utopii îndrăznețe primele planuri cincinale, s-a tăgăduit cu aroganță posibilitatea ca știința și tehnica americană să poată fi vreedată întrecute. S-a cheliuit enorm cu trepădușii, cernea, hirtia și tiparul, s-a țipat isteric în parlamente și senate, s-a recurs la fascism și la provocări criminale, s-au organizat războaie pustitoare și s-au distrus bunuri materiale și culturale, într-un cuvînt, s-a făcut totul de către capitalism pentru a întîrzi deznădămintul, pentru a frîna și ține în loc vertiginoasa roată a istoriei. S-au lovit de atîtea ori cu capul de zidul uriaș, de granit, al noii orînduiri, s-au dat de atîtea ori înapoi și-au privit la această buimăci, dar niciodată n-au înțeles că apariția societății socialiste este înalte de toate o lege obiectivă, o necesitate și o cerință socială, o forță care acționează independent de el, de voința unui pumn de privilegiați sortiți pieirii.

Pe gînețea proiectului de Program al P. C. U. S.

De atunci au trecut mulți ani și, în ciuda unor fapte incontestabile, presa burgheză a continuat să-și susțină și încăpățînată campania de minciuni și înșelare, culegînd, nu o singură dată, disprețul cititorilor. Au fost declarate visuri și utopii îndrăznețe primele planuri cincinale, s-a tăgăduit cu aroganță posibilitatea ca știința și tehnica americană să poată fi vreedată întrecute. S-a cheliuit enorm cu trepădușii, cernea, hirtia și tiparul, s-a țipat isteric în parlamente și senate, s-a recurs la fascism și la provocări criminale, s-au organizat războaie pustitoare și s-au distrus bunuri materiale și culturale, într-un cuvînt, s-a făcut totul de către capitalism pentru a întîrzi deznădămintul, pentru a frîna și ține în loc vertiginoasa roată a istoriei. S-au lovit de atîtea ori cu capul de zidul uriaș, de granit, al noii orînduiri, s-au dat de atîtea ori înapoi și-au privit la această buimăci, dar niciodată n-au înțeles că apariția societății socialiste este înalte de toate o lege obiectivă, o necesitate și o cerință socială, o forță care acționează independent de el, de voința unui pumn de privilegiați sortiți pieirii.

Pe gînețea proiectului de Program al P. C. U. S.

„Acest document epocal, aflat în atenția opiniei publice mondiale, ne apare ca o impresiune a Cartii a umanității și a încrederii în destinul omenirii, ca un bun al colectivității în care este înscrisă cu litere de foc noțiunea de dragoste pentru cei ce muncesc. Acest plan mare, viziune clară și emoționantă, imagine concretă și palpabilă pentru omul care simte tot mai aproape viitorul de aur, care trăiește vișind și viscăză muncind, încălzește inima și gîndul fiecăruia dintre noi prin impresiunea sa bogată de idei.

În fiecare rînd, în fiecare frază găsim șesti gîria părintească a partidului, îndemnul cald și curceritor al comunistilor, forța în stare să organizeze și să conducă masele, să mobilizeze și să transforme, să înlăture ceea ce este vechi, perimat și să înalțe noul care se naște. Încă din primele pagini se precizează scopul creșterii de 6 ori în decurs de 20 de ani a volumului producției industriale, al dezvoltării agriculturii prin mecanizare com-

Ștefan GHEORGHIU

(Continuare în pag. 2)

DIMINEAȚA BUCUREȘTEANĂ

(Scrisoare către redacție)

„În drum spre Bulgaria, datorită amabilității Uniunii Scriitorilor din R.P.R. am avut posibilitatea să vizitez Bucureștii.

Impresiile bucureștene vor trăi multă vreme în inimile noastre. Permiteți-ne să transmitem prin „Gazeta literară” mulțumirile noastre tovarășilor de la Uniunea Scriitorilor din R.P.R. care ne-au făcut o primire caldă în București.”

„S-ar spune: ce se poate vedea în timpul unei scurte opriți într-o capitală mare cu zeci și zeci de mii de locuitori, cu o bogată și vie viață politică, socială și culturală? Noi însă am trăit o bucurie uriașă, inexprimabilă, în dimineața aceea petrecută în capitala Romîniei.

Un grup de scriitori și ziaristi moș costii:

„Era o dimineață bucureșteană obișnuită, cu ritmul și toate glasurile străzilor din care răzăbăta simfonia sărbătorească a vieții.

Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”, împunător, mare, clădirea luminoasă din noua țară, Florilescu nu puteau să nu ne stîrnească admirația.

„Era o dimineață bucureșteană obișnuită, cu ritmul și toate glasurile străzilor din care răzăbăta simfonia sărbătorească a vieții.

Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”, împunător, mare, clădirea luminoasă din noua țară, Florilescu nu puteau să nu ne stîrnească admirația.

IAȘUL DE MÎINE

Intrat de multă vreme în literatură ca o temă în care poezia se simte în largul ei, orașul Iași cunoaște, în anii din urmă, o rivă edilitară cum n-a mai cunoscut o alta la fel în toată lungă lui istorie urbanistică. E preluîndu-se un ritm înfierător și e o emulație antrenantă pe toate șantierile de construcție, — pe șantierul celor 750 apartamente din Piața Unirii, unde lucrul se află în toi, în cartierul „Tudor Vladimirescu”, unde s-au însălat și s-au ridicat o bună parte din cele 650 apartamente, în cvartalul „Dr. C. I. Parhon” unde, împreună cu blocurile provizorate a se înalță în cartierul „Ilie Pîntîlîie” vor lua înălțime în total, pînă la finele geseanalului, 7250 apartamente, în cartierul viitorilor 2256 apartamente din zona uzinei electrice, în cvartalul de pe terasa Păcurarilor, unde se vor orîndui, pînă în 1965, circa 3400 apartamente. Toate aceste întreprinderi, dintre care multe au și prins sa capete viața, ne dau certitudinea că pregătirea realizării în ansamblu a unui viitor Iași deosebit de frumoasă, modern și avînd totul, în același timp, și o particulară expresie arhitecturală.

innobelează elanul, își cîștigă mereu un alt farmec, crescînd, lîngă domoalele coline albastre, și sub cer larg, curat ca paharul, într-o nouă și firească înfățișare, într-o luminoasă perspectivă. Într-adevăr, contemplat de sus, din virful străvechiului turn cu zîmleț și ziduri și creneluri al Goliei, din campaniul de la Bărboi sau de pe schela ce urcă îmbrățișînd donjonul central al Palatului Culturii căruia i se prîmnește strălucimînt exteriorul și, mai ales, privit de pe copertina acoaperii blocului turn numărul 4 din strada sudică a Pieței Unirii și văzut astfel de la amelițoarea altitudinea de aproape 40 de metri, Iașul oferă ochilor, chiar de pe acum, nu doar o simplă panoramă privilegiată, ci expresia tot mai precis conturată, a viitoareii lui ființe, a rivăitei lui fizionomii de mîine. Urcat pe podine de pe biria de cale a proiectanților care l-au studiat cu creionul și echerul în mîină și vivificat, din lîngă machetele, de către mîinile harnice ale meseterilor zidari, Iașul înnoier zîmnește din vechea și diversă ierarhie a formelor sale.

străvechiului Iași al tinereții noastre încă nu i se cunoaște certitudinea de naștere! Cunoaștem, însă, că i s-a spus Ieș, Eșii, Eș, Ieșu, Ieși, Iași și că, veacuri de-a rîndul, s-au tot trudit siragurile de voievozi ai Moldovei să-și stabilizeze aici stîlniția. Știm, astfel, de Iașul lui Vasile Lupu și Dimitrie Vodă Cantemir-cărturarul, de Iașul lui Grigore Ureche, Mircea Costin și Ion Neculce care au scris la lătopieși. Știm de Iașul lui C. Negruzzi, Alecu Russo, V. Alecsandri, al lui Creangă și al marelui Eminescu! Ne amintim de tirgul lui Varlaam-Gură de aur și al lui Dosoftei, stîlnitorul și știm, de asemenea, de Iașul cumpînilor ce s-au numit Vasile Conta, Vasile Pîrvan, Gr. Cobălcescu, dr. Brînză și Petre Poni; dr. C. I. Parhon, dr. N. Hortolomei, Emil Racovița. Cunoaștem Iașul liric al poetesei Veronice Mică, al lui Iulie Hașdeu și al Sofiei Nădejde; al lui M. Kogălniceanu, al lui Anastasie Panu, al lui moș Costache Negri și al tuturor celor care, alcătuind grosul norodului obidit, au urcat pe tron pe Vodă Cuza, unind-ne cu țara. Știm Iașul lui B. P. Hașdeu, al lui N. Iorga, al lui A. D. Xenopol, al lui I. A. Lambrior și al lui Pîntîlîie, al lui G. Ibrăileanu, I. I. Mirosescu și G. Topiceanu, al lui M. Sadoveanu și M. Codreanu, al Aristuzzei Romanescu, al Agliei Pruteanu,

al lui Morjunc, De Max și al marelui poet al armoniei, George Enescu. Mai știm, însă, și de un alt Iași. Nu Iașul însingurat și schilodit din anii carnagiei lui fascist. Cunoaștem un Iași care, de mai bine de 17 ani încoace, nu mai cunoaște străzi muscate de șrapnel, case prăbușite de obuze sau împropșcate cu noroaie. Iașul zilelor noastre ține la Iașul cel înaintas din strada Sărării de odinioară unde era statul-major al socialismului vremii de-atunci, — Iașul generației de la „Contemporanul” anulul 1881. El iubeste Iașul generației eroice din '933 a lui Ilie Pîntîlîie de la Nicolina, — al celor ce au crescut cu cărțile lui Marx, Engels și Lenin în mîină, miliînd pentru dreptate socială, pentru progres și pace. Ni-i drag, firește și Iașul cel de ieri, cu ceea ce a fost odă, cu bunetele lui avînturi, cu măiestrițele amorie de artă, cu dulcile lui aducerii aminte. Contemplăm astfel, venind de sus de pe culmea dealului Repedea, cum, drept în inima orașului, se prevăd albastre turnurile în stil gotic ale Palatului Culturii, situat pe locul fostei curți domnești și zărim orologiu ce cîntă din ceas în ceas din donjonul său central, Hora Unirii. În fața Palatului

Ion ISTRATI

(Continuare în pag. 4)

IN ACEST NUMAR:

- Și Ibiză rezistă... — Fragment de roman, de Maria Teresa Léon (pag. 4)
- Mîna lui Banu — Schiță de Francisc Munteanu (pag. 5)
- Probleme actuale ale literaturii sovietice — De vorbă cu Alexandr Ceokovski, redactor-șef al revistei „Inostranica literatūra” (pag. 8)

PE SCIRI, DESPRE...

G. TALAZ

Armonii în zori

Volumul poetului G. Talaz, "Armonii în zori", cuprinde o serie tematică variată, în care trecutul, prezentul și viitorul se contopesc organic...

Adunările comunistilor în anul legălității sînt desenate în culori simbolice: "Lampa lumega cele din urmă picături de petrol..."

"Dezastrul războiului imperialist se materializează dureros: "Așchi de sticlă din dezasre / Și mozul ruinilor / Apăsau pe vederile noastre..."

"Poetul, care se vrea un vizionar de adevăr, colindând "satele din munți, din văi și șes" acolo...

"În ceea ce privește realizarea artistică, volumul este adevărat inegal. Pe lângă versurile semnalate mai sus, găsim și naivități ca: "Mugurii care se deslăse / Pentru muncă, pentru pace..."

Tudor ROTARU PAUL SCHUSTER

Soare fără raze

Printre tinerii prozatori din țara noastră, Paul Schuster - scriitor de limbă germană - ocupă fără a fi publicat prea mult până în prezent un loc deosebit. O primă povestire, "Dracul și domnișoara de la mânăstire", a fost tradusă în românește și s-a bucurat de câteva ediții în ambele limbi...

Ca și în "Dracul și domnișoara de la mânăstire" autorul își propune și acum să urmărească destinul unor oameni foarte tineri, de dată dată nu

chiar adolescenți, dar de-abia fețiș din faza adolescentă. Nuvela pornește însă la o analiză mai profundă, e în general construită pe o dezbateră de idei, dusă cu pasiunea proprie virstel eroilor...

Cei între care se duce această dezbateră sînt trei tineri care se întâlnesc întâmplător în jurul unui munte. Prezența a doi dintre ei e simplă și cotidiană, un invățător tinăr oarecare cu o oarecare iubită. Al treilea e însă o aparență personalitate, deși nu voit ostentativ, căci ostentativ nu e Volker decât cu sine însuși...

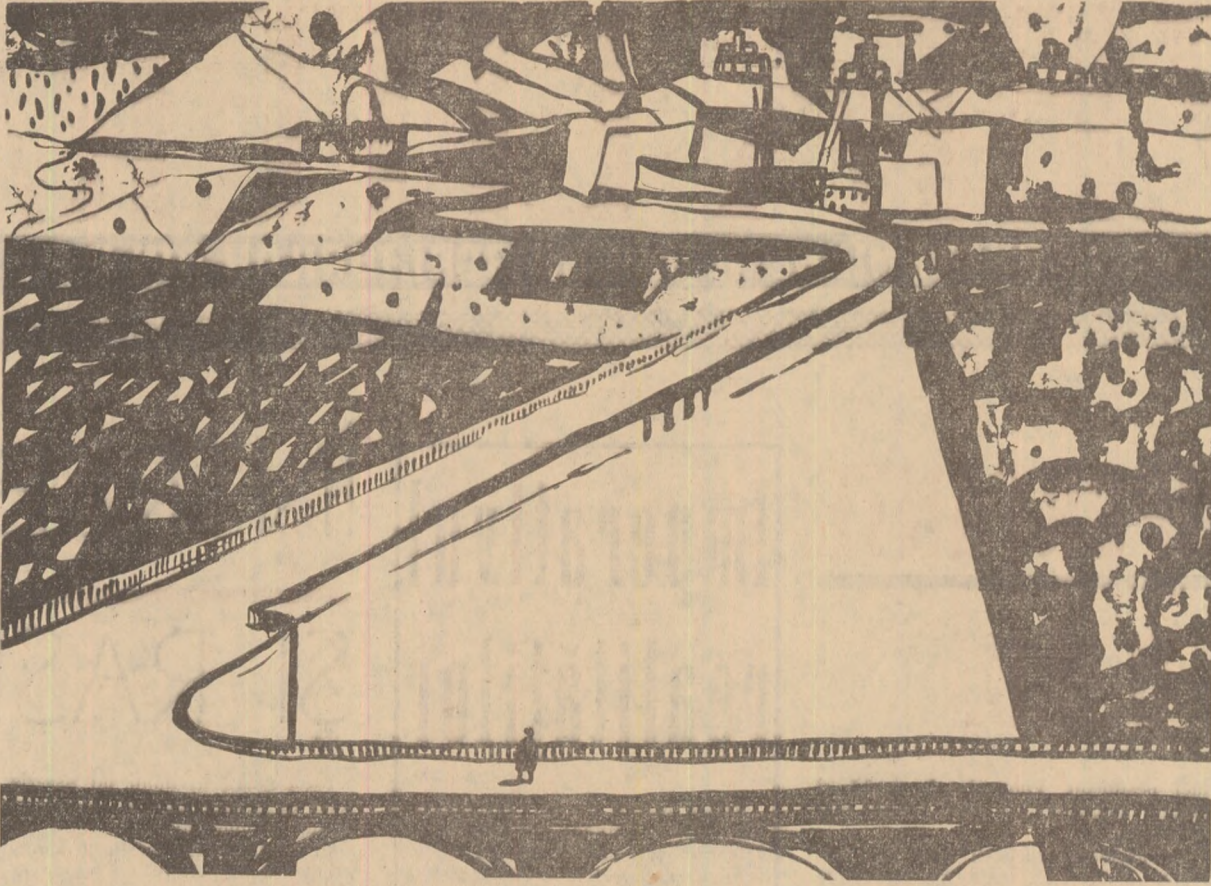
Discuțiile care se duc sînt pe niște detalii în aparență, un volum de versuri al lui Holderlin, o pantă de ski, dragostea unei fete; și totuși aceste detalii au mare însemnătate, ele te fac să știi precis felul în care a acționat acești om în timpul războiului și cum ar reacționa de pildă dacă din nou prin cine știe ce întâmplare ar avea o armă în mână...

"Spun că nuvela demonstrează și asta este totodată și slăbiciunea cărții. Căci cu excepția unor figuri secundare, nuvela folosește strict elementele necesare demonstrației și exact în cadrul cerut. Respectiv, invățătorul Steffy nu deosebește rolul său de tînăr sănătos, logic, puțin peșant, cam limitat ca imaginație și îndrăgostit; nici Volker pe al său; dar mai ales Ruth, cel de al treilea personaj, nu depășește rolul său de element fluctuant necesar demonstrației...

de a-l urma, vine tocmai după o victorie pe linia lui Volker - care a atras-o cu el într-o aventură în care de altfel a izbîndit. Ce s-a întîmplat cu Ruth pe acest drum? Oare sîntăritatea ei firească a făcut-o să disprețuiască în fond o asemenea victorie? Posibil că da...

Trebuiască menționate de asemenea peisajele conturate cu o extremă sensibilitate - peisaje care aparțin unor acțiuni. În ansamblu, considerăm că nuvela reprezintă un succes al Editurii Tineretului și că pe drumul lui Paul Schuster ea marchează o bună distanță parcursă ca și perspectiva unei certe evoluții ascendente.

Ștefania DRUIA

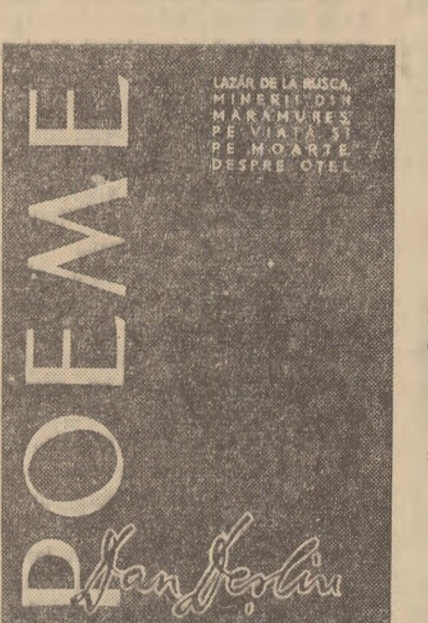
EMILIA NOZKO-POPROCKA (graficiană poloneză) "Barajul Hidrocentrali nr. 1, Leninu de la Diczau"

TOTUL PENTRU OM, PENTRU BINELE OMULUI

(Urmare din pag. 1)

plăxă și multilaterală, al ridicării productivității muncii la un nivel neobișnuit de înalt și care din luna. Lozina partidului: "Totul pentru om, pentru binele omului", stă ca un fel nobil la temelie acestor realizări colosale.

O mare importanță acordă proiectul de Program sarcinilor legate de ridicarea necentenită a bunăstării materiale a poporului, arătîndu-se totodată mijloacele și căile prin care vor fi realizate acestea. Astfel, pe lângă faptul că va crește retribuirea după cantitatea și calitatea muncii depuse, se va da atenție reducerii prețului de cost al produselor, desființării impozitelor percepute de la populație...

A apărut recent volumul "Poeme" de Dan Deșliu

Se vor preveni boli și accidente, se va acorda asistență medicală de înaltă calificare se vor construi numeroase institut medicale, spitale, sanatorii înzestrate cu aparatură cea mai modernă. Dar, mai ales, se va asigura o largă rețea preventivă, un sistem de dispensare pentru supravegherea sănătății, de ocrotire a mamei și-a copilului, totul pe seama statului comunist.

Cu deosebire se va acorda atenție usurării acțiunii femeii, care va fi îndrumată spre muncă mai puțin grele. Ea va fi ajutată în scopul participării mai largi la activitatea obștească, la viața științifică, artistică și culturală a societății. Se va reduce munca femeii în gospodăria casnică prin răspîndirea de mașini perfecționate și ieftine, prin dezvoltarea alimentației publice prin dezvoltarea întreprinderii, instituțiilor, blocurilor de locuit. În 10-15 ani, subliniază proiectul de Program, alimentația publică va avea un rol preponderant, urmînd ca în deceniul al doilea să se treacă la primirea gratuită la orașe și sate.

Asigurarea unei copliării ferice, este o altă sarcină importantă și nobilă a construcției comuniste. În țările noastre creșterea, grădinițele, taberele de pionieri etc., vor fi gratuite. Se vor extinde masiv școlile, iar în internate întreținerea nu va costa nimic. Se vor acorda dejunuri calde, îmbrăcăminte școlară, material didactic fără plată.

Multiple, impresionante sînt obiectivele înscrise în proiectul de Program al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Scopurile spre care se îndreaptă atenția, pot și vor fi realizate, ele fiind generale în primul rînd de structură internă a statului sovietic, unde exploatarea a fost de mult și pentru totdeauna lichidată, unde munca este pusă, în mod conștient, în slujba intereselor comune ale societății. În care fără capitalista, în care colț al lumii bîntuie de plaga jalului și a exploatații s-ar putea realiza așa ceva? Desigur, acum unde primează interesul particular al celor bogăți, gonă după profit înalt de monopol, nici nu poate fi vorba de astfel de realizări.

Sînt și azi în care statele capitaliste au bătut pasul pe loc, sau, asemînd rucului, au dat înapoi. Cei care vor acorda deplină atenție, agrăvind tot mai mult situația proletarietului din Europa occidentală, din America de Nord și, cu deosebire, a populației din coloniile. Pentru întreținerea blocului agresiv al Atlanticii, s-au alocat în șapte ani peste

372 miliarde de dolari. Pentru obiecte de lux, doamnelor și domniilor capitaliști cheștește anual aproximativ 31 miliarde dolari, sume fabuloase, leftele de la muncitori. Clasele exploatare se ocupă cu creșterea cîinilor și pisicilor în pensuni speciale, în timp ce aproape 6 milioane de șomeri bat străzile orașelor americane flămînzii. La instalarea sa în fruntea statului cu cel mai mare șomaj din lume, președintele Kennedy a făgăduit unele întîrzieri poporului american. De atunci au trecut opt luni și nici o bucurie nu se arată la orizont, "modul de viață american".

Măcinat și ros de contradicții antagoniste, imperialismul a ajuns de mult apogeei dezvoltării sale și mai mult ca oricînd, acum, i se potrivește de minune calificarea dată de Lenin de "capitalism muribund, în putrefacție". Pentru economia dominată de monopoluri, pentru cultura țărilor la baza cărora stă principiul inuman al exploatații, nu există nici un fel de perspectivă.

Un Program măreț care să slujească interesele omului, nu poate elabora nimeni altcineva decît o popor liber și încrezător în soarta sa, în viitorul său. Cînd și aprofundînd lîtera de aur a acestui important plan de perspectivă, înțelegi și mai bine de ce partidul dă o mare importanță industrializării, dezvoltării multilaterale a agriculturii, creșterii neocetate a productivității muncii, sporirii bunurilor materiale care duc, și nu pot să nu ducă, la ridicarea neocetată a nivelului de trai.

Exemplul sovietic este stimulator și nu poate să nu fie urmat și de alte popoare. Subliniind cu căldură acest lucru, tovarășul Gheorghiu Gheorghiu-Dej arăta la cea de a XVII-a aniversare a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist: "Așa va arăta și ziua noastră comunistă de mine! Construiți prin munca lor neobosită, plină de abnegație, societatea socialistă, iar apoi societatea comunistă, oameni muncii din țara noastră se vor bucura de un nivel înalt de bunăstare, de abundența bunurilor materiale și spirituale, de dezvoltarea celei mai prielnice pentru dezvoltarea lor multilaterale".

Iar această zi comunistă nu mai este altă de departe. Ștefan GHEORGHIU

Claudia Millian

În dimineața zilei de 21 septembrie s-a stins subit din viață, în vîrstă de 74 de ani, poeta Claudia Millian, văduva poetului Ion Minulescu. Ea participase în tinerete la mișcarea simbolistă, cu versuri de factură parnasiană (Garoafa roșii, 1914) în care turnase însă clocolul unui temperament frenetic, cu atitudine unei estetiste. Din epoca "terasei Otletelșanu" datează cunoscutele scîlție în creion sau carbune și tablouri ale viitorilor academicieni Iser și Resu, care au surprins în fața mesei pe artiștii și scriitorii obișnuiți ai localului. Personalitate complexă și pluridolată, profesoară, poetă, dramaturgă, pictoriță, ziaristă progresistă în ceasul fascizării presei, Claudia Millian evoluează către o concepție realistă și umanistă, iar în versurile din ultima ei culegere (Întregire, 1936) s-a aplecat cu simpatie peste "miinile aspre și grele / Apăsate pe unelte de fier", peste "oamenii cu sapa în mîini, / Oamenii cari răsculoase pămîntul, / Înlăturînd cu palemele obosite / Nădușala și vîntul, / Oamenii unci pînă - / Oamenii care muncesc din greu", a evocat uzina cu "șipete prelunge de țigăle" și șantierul sondelor, odănit cu amintirea tatălui lui Ion Inger. După dispariția lui Ion

Portret de NINA ARBORE

Minulescu (11 aprilie 1944), poeta s-a consacrat amintirii tovarășului ei de viață, înjghebind cu ateușel el gust artistic. "Colecția I. Minulescu", una din cele mai interesante din cîte perpetuează în capitala noastră amintirea unor personalități artistice. În anul pterilor populare, Claudia Millian a continuat să scrie cu avînt în presa cotidiană, a tradus din poezii decembrști Rălev și Chiulețbecher, biografia marelui Alexandr Suvorov de Serghei Grigoriev, și din literatura sovietică pentru copii - și a lăsat strălucite pagini în cea mai mare parte inedite, de amintiri, "Gazeta Literară" a publicat în anii trecuți cîteva însuleșite poeme ale artistei. Ș. C.

GRONICA Literară

Eugen Frunză are vocația polemică. În poezie îl recunoaștem mai ales după arinsele inflexiuni paniletare, după accentele de combativitate energetică, scriitorul cultivînd cu pasiune satira în versuri, pamfletul liric (vezi și recentul cîelu despre o călătorie prin Germania Federală), forme poetice de vechie tradiție în literatura românească. În poemele sale afirmarea valorilor socialismului este insofită aproape întotdeauna de o condamnare drastică a trecutului întunecat, de un verdict pronunțat împotriva orînduirii vechi, împotriva normelor de viață proprii lumii burgheze.

În noua carte spiritul polemic este eliberat de rigorile versului. Avem în față o culegere de panilete pu blificative, rod al prezentei poetului în presa cotidiană. Formula ziaristică secolă și mai bine în relief calitățile polemisticilor: mișcarea nervoasă a siluții, verva caustică, și linia de a descoperi contradicții în argumentația adversarului. Care sînt obiective vizate în carte? Spre ce aspecte ale realității contemporane se îndreaptă tirul demascator? Să dăm cuvîntul autorului: "Panilettele e urmează (...) cuprind o seamă de fapte care mi se par semnificative pentru politica războiului rece, pentru «modul de viață» capitalis, ca și pentru mersul, în general, al evenimentelor internaționale". ("Cuvînt de început"). Așadar o carte prin

excelență poetică, de atitudine nemijlociată față de problemele vitale ale contemporaneității, o carte de stringență actualitate.

Asupra lumii capitalului - prezentă deoimant, în culori roze, de către propaganda oficială burgheză - scriitorul înfăptuiește o acțiune metodică de smulgere a măștii de detectare adăscutului pînă în cele mai umbrite colțuri. Un pamflet inițial ("Dacă aș fi naiv") expune din capul locului un program de demascare: "Dacă aș fi naiv m-aș prăpădi crezînd... Aș crede, să zicem, că paciful atlantic e o inocentă asociație pacifică defensivă. Că dl. Adenauer nu se are bine cu spiritul lui Hitler. Că dl. Guy Mollet e marxist și că fabricanții de bombe se jertesc pe altarul fericii imne. Că ajutorul american ajută popoarele fiind prin excelență filantropic și altruist. Că Algeria e o provincie a Franței, iar Omanul o cazarmă londoneză..." s.d.m.r. Spulberarea mistificărilor, a divisiunilor de orice fel este încălă în nunele adevărului și al istoriei: "eu cred în adevăr și cîștise, în viitorul măreț al omînirii, în falimentul istoric al minciunii și calomniilor". Stigmatizînd politica imperialistă, variatele fațete ale vieții în capitalism, panilettele lui Frunză nu o fac fără a extrage o concluzie asupra viitorului, o concluzie care este totodată un sever avertisment adresat lumii vechi: sensul unei ale istoriei este înfrîngerea apropiată și totală a capitalismului, "este eliberarea universală de cosmarul războaielor și de lanțurile ruginite ale

unui sistem care mai seamănă încă pe o parte a lumii, și de zi și ceas de ceas, seminele crimei și ale neiericirii" ("Cuvînt de început").

Punctul de plecare al pamfletelor incluse în culegere este, în general, slărea de gazetă, mai ales slărea "neimportantă", prizărită undeva "în pagina 17" a ziarelor occidentale, în spatele căreia însă scriitorul desco-

(...) Pe baza unui procedeu oarecare se pot crea filme care în timp ce rulează pe ecrane... miros. Adică spectacolul simle strecurîndu-se în nas mirosuri corespunzătoare scenelor din film (...) Imi înclupit (...) un film de ansamblu, ce s-ar vrea grandios. Ar fi vorba de deminunata, neîntrecută și vesnică viață a societății burgheze. S-ar învesi în această

EUGEN FRUNZĂ

Atenție - sens unic!

peră o realitate înspăimîntătoare, tragică. O șire care anuntă lapidară că: "serviciile apărării civile din S.U.A. au cheltuit 86 de milioane dolari pentru a pune la punct un dispozitiv de alarmă atomică, model casnic" - ne permite să realizăm atmosfera de cosmar, de groază perpetua, demență, înfrînută dincolo de ocean de promotorii isterici al militarizării ("Somn usor"). Alături, tot simpla slăre de ziar dă posibilitatea scriitorului să prezinte într-o vizuine de ansamblu, demitificată și grotescă, întreaga societate capitalistă. Iată, spre edificare, câteva pasaje din excelentul pamflet intitulat "Miroșul": "Cîteș în zărelle apăsate despre o nouate în domeniul cinematografilui.

afîndine, să condamnă la rîndu-și. Manifestările de degradare a artei, de decadentism (vezi și articolul despre Salvador Dali) îi smulg acelușe patetice de revoltă. "E alt de infanț incit imi vine greu să vorbesc", spune Frunză referindu-se la un concurs de pian din America la care s-a cîntat... cu piciorule. Și, mai departe: "priviți piciorule ce slărimă clapele pianului! Ce oroare sînt batjocuri! Parcă le văd amplificate, murdare, gata să calce, brutale, gloria și visurile generațiilor. ("Niciunul"). Stilul său e agitoric, încăl de interogații acuzatoare ("Vai, domnule gazetari, cine v-a blestemat

o proiecte comică a lumii capitaliste. Clocolind de revoltă, scriitorul minule arma demascării directe, dărîmă firmele mincioase fără a se amuza, preferînd, dimpotrivă, să ardă cu leu-ru incins: "Ați auzit: probabil, de ceea ce se cheamă scapitalism popular". Patetul se află în S.U.A. De fapt e vorba de un bolez. Bătrînul capitalism, așa cum îl știm noi cu toții, năclăit de singele veacurilor, a primit o fundulă roz și, ca un nou născut, a fost scutund de trei ori în apă caldă ca să nu facă dubă pneumonie" ("Ajutor"). Scriitorul se extremură de indignare în fața realității burgheze, se revoltă lîngîndu-le marlor, ca cîștor, al îndignării sale și îndemînîndu-te, ca cetățean al lumii socialiste, să ței o

să citiți pe dos istoria contemporană? de intonații lirice, umor, e drept, excesiv retorice, bombastice chiar ("Slăviți îi, mîrească a nădejdi, cîntec al cîntîrilor - primăvara! Slăviți îi pretutindeni de inimă omului, de cîule și păsări, de ierbur și stele. Scaldă-mi obraji în roua ta și lasă palmele-mi să alunece pe cerul tău înmărmurător. Îngăduie-mi să-ți ascult nemărginîrea..." - "De primăvară").

G. DIMISIANU

PROBLEME ALE POEZIEI ACTUALE

MATURITATEA LIRICII NOASTRE

Aparut in ultimii ani foarte multe volume de versuri. Fiecare poet sa «primenita» in aceasta perioada cu cel puțin o carte noua, dacă nu cu mai multe. De remarcat evidentul progres pe linia desaviririi potentialului artistic.

Integrat de către majoritatea autorilor. Urmărind fenomenul în diversitatea lui, vrind-nevrid încerci să generalizeze anumite experiențe ce se pot par mai semnificative. Înainte de toate, este vorba despre ce a câștigat deosebit poezia noastră în etapa la care ne referim față de etapele anterioare?

Răspunsul, desigur, nu-i ușor de dat, căci orice s-ar spune, în domeniul creației, timpul rămâne cel mai sigur judecător și clasificator de valori: ai nevoie de o anumită «distanță cronologică» ca să poți distinge clar ansamblul momentului respectiv.

Trebue remarcat faptul că frontul literar al scriitorilor din Republica Populară Română a căpătat, sub îndrumarea înțeleaptă a partidului, o mai mare unitate. Cu mai mult sau mai puțină vigoare scriitorii noștri — tot ce are mai talentat literatura noastră — își aduc contribuția în cadrul frontului larg al realismului socialist. Un asemenea climat spiritual se reflectă și în succesele obținute de poezie. Asistăm la o mare înflorire a talentelor. Poezii cu o activitate creatoare îndelungată își dezvoltă acum noi fațete ale personalității lor, își împlinește opera, începând atâtădată, cu noi aspecte valoroase. Cel tineri face să vibreze în versurile lor puritatea, entuziasmul juvenil, proprii generației crescute și educate în anii luptei pentru construirea societății socialiste. Se poate spune astfel că poezia noastră a ajuns să reflecte mult mai profund și mai multilateral realitatea. Sintem, așa dar, mariorii unui proces de înflorire a poeziei, caracterizat prin conștientizarea succeselor obținute în cei 17 ani de după eliberare, prin o dezvoltare complexă a personalităților poetice, prin afirmarea impetuoașă a talentelor tinere, prin creșterea nivelului artistic a ceea ce se scrie și se publică. Pentru ilustrare ar fi nevoie să citim o listă destul de impunătoare de nume, de la Tudor Arghezi până la ultimii debutanți în colecția «Lucașărul», la E.P.L. Dar ea ar îngreuna puțin demonstrația. Am dorii mai degrabă să arătăm, doar prin câteva exemple, cum se face simțit acest proces de maturizare prin care trece, actualmente, poezia românească nouă. Să urmărim mai întâi dezvoltarea unor personalități deja bine cunoscute.

Semnificativ pentru posibilitățile de împlinire pe care societatea socialistă le oferă artistului este de bună seamă exemplul lui Tudor Arghezi. Despre asta s-a mai discutat. După cum se știe Tudor Arghezi s-a impus ca una dintre cele mai reprezentative figuri ale poeziei românești cu multe decenii în urmă. Dar atât în anii noștri cât în aceiași timpuri noi culmi artistice. Volumele «Cintare omului» și «1907», poeziile pe care le publică astăzi în revistele noastre ne vorbesc despre un poet neglijabil, în a cărui evoluție ceea ce a realizat înainte de eliberare poate fi considerat ca un prelude al marilor împliniri artistice de astăzi a lui Tudor Arghezi.

Credem că e suficient să ne gândim numai la niște poeme lirice ca «Cel ce aș dăste singur», «Psalmi» ori «De ce ai fi trist» pentru a ne reprezenta clar în minte, pe baza filiației de motive, imagini, idei despre opera din trecut, a poetului și cea de azi, ce a însemnat contactul cu filozofia marxist-leninistă pentru Arghezi, contactul cu lupta populară pentru construirea socialismului.

În acești ani s-a completat creator cu noi coordonate, a devenit mai vigoasă și și-a verificat încă o dată forța ei mobilizatoare opera poetică a lui Mihai Beniuc: «Cu un ceas mai devreme» și «Materie și visele», conținând ascendent lirică «Mărușce de lângă drum», linia filozofică a lui Mihai Beniuc. Poezia lui Mihai Beniuc avea încă de la «Cintare de pierzanie» un profund caracter popular. Pe măsură ce experiența artistică a poetului s-a îmbogățit, pe măsură ce conținutul ideologic al poeziei lui Beniuc a devenit mai limpede, această trăsătură specifică a ieșit și mai mult în evidență. Ultimele volume ale poetului ne pot sta mărușce.

Despre un proces de împlinire a personalității se poate vorbi încă la mulți alți scriitori. Cu amplu poem «Surisul Hiroșimei», tematica luptei împotriva

războiului, prezenta tot timpul în poezia lui Eugen Jebeleanu de după eliberare își găsește o deplină consacrară. Volumul este edificator și pentru faptul că el încunează strălucit eforturile lui Eugen Jebeleanu, vizibile încă de la «Băleescu», de a realiza o construcție poetică amplă, un iel de simfonie lirică.

«Copiii cartierului» întregeste poezia lui Cicerone Theodoroscu cu aspecte lirice inedite: lirica de evocare, încercarea de a realiza un iel de suflă poetică pe tema vieții unui cartier muncitoresc de azi și din trecut.

Printre-o seamă de poezii publicate în ultima vreme în reviste, cit și prin poemul «Despre oel», în «Lucașărul», Dan Deșliu integrează un salt artistic evident pe linia aceeași poezii combative, celenești, pe care i-o cunoaștem.

«Moare morilor de vint» și, mai ales, suflă lirică de evocare istorică «Cintare celății lui Bucur» dezvoltă fațete necunoscute încă poeziei lui Radu Bourneau.

O evidentă împlinire a talentului său poetic, a capacității de a gândi cu prouăzime în imagini artistice originale se observă la Nina Cassian. Conținutul preocupărilor mai vechi ale poeziei, deosebit poemul «Spectacol în aer liber» se impune ca un iim înclinat forțelor creatoare, sentimentelor omului eliberat.

Milu Dragomir continuă cu succes, tot mai sigur pe mijloacele sale poetice, poezia de meditație filozofică, bogată în semnificații poetice revelatoare.

Veronica Porumbacu de asemenea și îmbogățit universul de preocupări creatoare și noi seclare: poezia de meditație, poezia de dragoste, etc. Iată deci, ce tablou, îmbucurător ne oferă evoluția unora dintre poezii noștri cel mai reprezentative. Din păcate, nu ne putem opri și asupra altor exemple. Fără îndoială că despre aceiași fenomen, înălțarea personalităților artistice, a talentelor autentice, în cadrul poeziei noastre realist-socialiste, îndrumate de către partid și se poate vorbi și la unii poezii mai tineri: Andrei Ioni, Ion Brad, Ion Horea, Ștefan Ursulescu, Aurel Rău. Intre poeziile publicate de Tiberiu Ulan acum 4-5 ani și cele care apar acum în «Contemporanul», «Gazeta Literară», «Lucașărul», există o sensibilă diferență tocmai în sensul acesta, al îmbogățirii conținutului de idei, al largirii sferii modalităților lirice îmbrățișate. Ulan se remarcă în elipa de față ca unul dintre cei mai talentați poezii tineri.

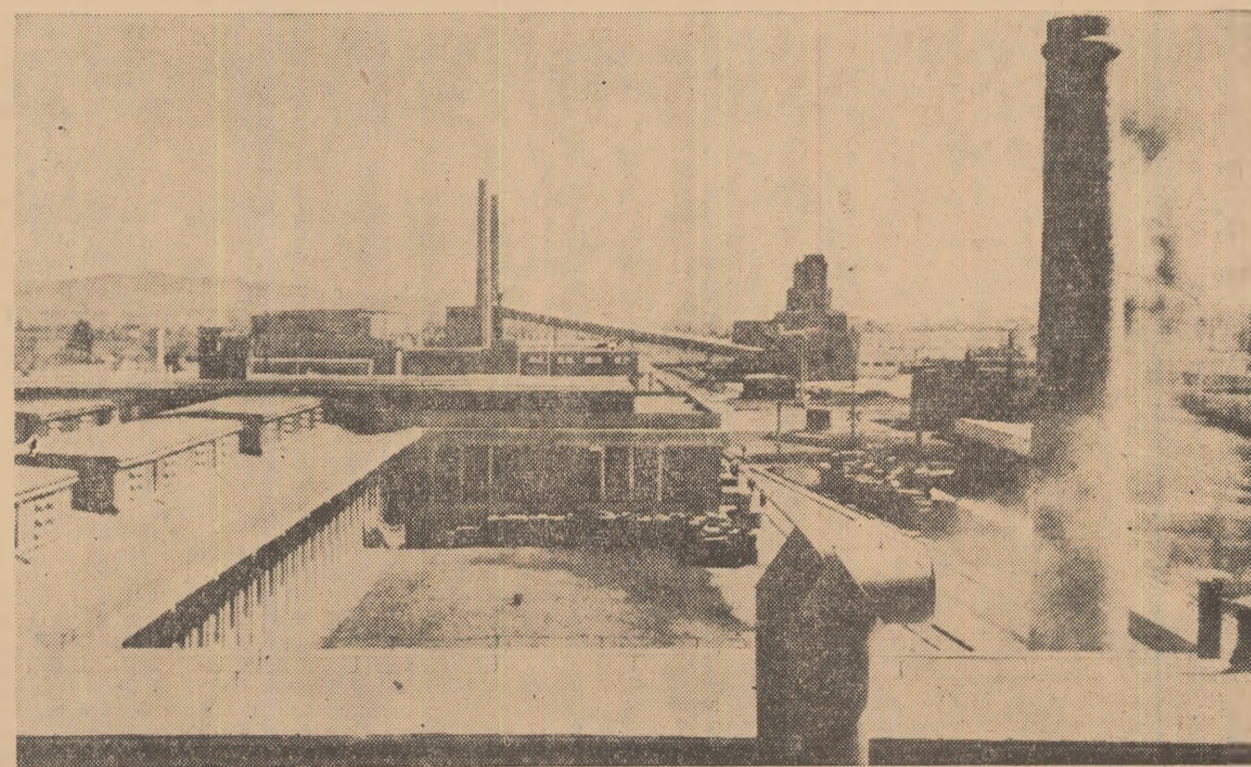
Creșterea nivelului artistic al poeziei se explică atât prin efortul neîncetat al poezilor noștri, cât și prin creșterea considerabilă a gustului, a exigențelor estetice în rândurile masei de cititori.

În ultimii ani poezia noastră s-a îmbogățit cu talente noi. Numai Editura pentru literatură a tipărit în colecția «Lucașărul» în decurs de un an 6 volume de debut semnate de: Nichița Stănescu, Ilie Constantin, Florin Mihai Petrescu, Leonida Neamtu, Crețea Ballag și Florenta Albu.

Critica literară a subliniat pe bună dreptate înaltele acestor volume. Tinerii poezii aduc în versurile lor imaginea unei copilării și adolescențe ferice, ferită de mizeria sorții atitor confrăți de condei din trecut. Viitorul constituie în poezia lor o permanentă atracție. Tema comună — a societății comuniste, — revine în majoritatea plachetelor aparute în colecția «Lucașărul». Se poate discuta și despre o anumită notă romantică specifică a volumelor amintite, unde predispoziția spre visare, anticiparea zlei de mine ocupă un loc important. De bună seamă că aceste succese — semnificative ale unui început de maturizare a poeziei noastre noi — se datoresc întăririi legăturii scriitorilor cu viața, cu oamenii muncii. În ultimul timp, îndobândiți după Congresul al III-lea al Partidului Muncitoresc Român, documentele poezilor, prozatorilor, dramaturgilor noi regimului țării au devenit mai numeroase și mai eficiente. Și, pe măsură ce această legătură cu terenul se întărește, rezultatele rodnice nu intrizează se vede. Poezia a căpătat mai multă maturitate, a câștigat în unele cazuri în simplitate, a devenit mai accesibilă cititorului. Însă cu toate succesele înregistrate, datorate în primul rând întăririi legăturii cu viața, cu actualitatea socialistă, poezia noastră încă o anume rămânere în urmă față de mersul vertiginos înainte al societății noastre. Poezii avinate, menite să reflecte entuziasmul cu care poporul nostru își faurește viitorul, menite să mobilizeze masele de oameni ai muncii la luptă pentru obținerea de noi victorii, apar încă rar, atât sub semnătura celor tineri, cit și ale mai vîrstnicilor. Nu-am văzut de multă vreme în paginile revistelor versuri agitatorice semnate

de Maria Banuș, de Eugen Jebeleanu, fără a mai vorbi despre A. E. Baconsky. A împărți poezia în «festivă și cotidiană», cea din urmă avind chipul «dreptul» să trateze și despre lucruri mărunte nu înseamnă a motiva absența unor poezii foarte talentați, din presă și din librării, cu versuri combative, în care să vibreze suflul vieții noi, socialiste. Ceea ce ne pare că e necesar să reținem discutind ultima etapă parcursă de poezia noastră este că, nici într-un caz, dezvoltarea multilaterală a personalităților poetice, îmbogățirea liricii cu teme noi, cu probleme noi, cu preocupări noi, nu presupune renunțarea la combativitatea partinică și la operativitate. Dimotivă, fructificând succesele obținute în domeniul creșterii nivelului artistic al poeziei, al promovării talentelor tinere, avem datorită să miliim pentru promovarea versului dinamic, viu, activ, mobilizator, vigoșos. Maturitatea artistică însăși obligă la aceasta.

Gh. ACHIȚEI

Usine noi pe harta țării

Foto: ION PETHEU

RAPORTURILE DINTRE SCRITORII ȘI CRITIC

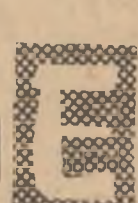

Inteles. Nu mi s-a întimplat niciodată să aud și întrebarea inversă: iar eu, scriitorul, pe criticul cutare oare l-am întâlnit? Mi se va răspunde, poate, că o atare pretenție de echilibrare a atitudinilor e neîndeptătită, întrucât scriitorul este creator de valori, iar criticul nu. Afirmatia nu este adevărată până la capăt: istoria a consacrat numele unor creatori de valori pe tărîmul criticii. Opera unui Bielnicki sau a unui Dobroliubov, a lui Taine sau Sainte-Beuve trăiesc indiferent dacă posteritatea a confirmat sau infirmat justicea unuia sau altuia din judecății de valoare emise de ei. Dobrozeanu-Ghera, G. Ibrăileanu, George Călinescu au intrat în literatură nu pentru infailibilitatea aprecierilor lor critice, ci ca fauritori de opere cu valoare intrinsecă.

În zilele noastre, înțelegem că construirea socialismului, activitatea critică e prin excelență cetățenească. Noi nu putem concepe literatura în afara efortului general de construire a socialismului și a comunismului. Expresia «frontul literar» nu e o simplă figură de stil, ci are un conținut obiectiv. Milităm pentru împlinirea — la o parți nivel artistic cit mai înalt — a poeziei noastre de sarcini în cadrul programului general elaborat la Congresul al III-lea al Partidului, Milităm pentru rezolvarea problemelor pe care Partidul le-a pus în fața scriitorilor. Criticul are misiunea să vorbească despre eficiența fiecărei contribuții. Și este dator să o facă principal, competent, combativ.

La timpul său, Anatole France compara critica literară cu un drum care n-are altă rațiune decât plăcerea de a descoperi frumuseți. Explorînd tîntutul artelor, criticul împărătește apoi rezultatele și celor care nu sînt înzestrați cu un ochi suficient de ager pentru a descoperi singuri esențialul (așașe pentru ei «bănci rustice în pădurile sfințite și aproape de pavilionul muzelor»). Astăzi condiția aceasta, subliniată de marele scriitor francez, rămîne necesară, dar nu este și suficientă. Criticul nu e doar un estet, ci și mandatar al unei colectivități, el este chemat să confrunte mereu activitatea creatoare cu cerințele vremii. Și îndată ce constată o rămînere în urmă, nu poate să nu tragă mînerul semnalului de alarmă.

Oricum comparație șchioapătă... Dar prea des s-a comparat și se va compara mereu, probabil, actual creației literare cu o naștere. Dînd la iveală un roman, o piesă de teatru, un poem, scriitorul se desceară, rupe o buciacă din el și o dăruie oamenilor. Cînd apoi, cite un critic, lipsit de înțelegere, începe să diseca pe masa de operații fătu! înă pîlpînd și promnă plicisit sentimente inversibile, inima artistului singerează. Nu poate să nu singereze. Dar rezultă oare de aici că un medic pro-

ste una din marile victorii ale poeziei, aceea de a fi pătruns în știință și de a o fi silit să împartă ei cele mai aechi, cele mai intime și adesea cele mai reprobată de realitate legendară, feerică, în care se topau mai toate versurile consacrate lumi astrale este însăși climatul celui mai riguros științe. Ea s-a «cufundat în stele și în nori, și-n ceruri «nalte», iar adevărurile pe care ni le împărătește ca un sinet trăjit de poezie.

Este apoi una din marile victorii ale științei asupra poeziei aceea de a o fi obligat să vadă în cosmos altceva decît tărîmul magicului. Feroasta de carpozele privește cerul a deveni cu neputință un post de observație al prezentului. Luna și stelele au încetat de a mai îndepărta poezia de sentimentul bogat, sănătos și activ al vieții. Ele sînt, dimpotrivă, în versuri un element de actualitate. Sub lumina lor erup o mare sete de viață și înfloresc vitalitate. Ceea ce era mai înainte corespundînd direct al sentimentului de însingurare, a devenit expresia interesului pasionat pentru destinele umanității.

Toate acestea observăm pe care la facem adesea cîntid o poezie sau alta se impun cu un accent sporit de adevăr îndată ce deschidem o antologie de versuri despre zborul omului în cosmos. Aici fenomenul apare cu totul vizibil lăta de pildă «Cerul cucerit». Culegerea întregă se organizează și crește pe ideea că versul trebuie să se înalțe în aer cu fervoarea la care îi dă dreptul cucerirea de către om a cosmosului. Ideea volumului este că poezia trebuie să aibă reflexe de via pe care le stîinge racheta în zborul ei prin univers. Intocmai cosmonautului care traversînd spații de lumină și întineric preface necunoscutul în cunoscut, poetul trebuie să adune din aceste noți descîntate și din aceste zile incandescente frăgezimi de simțire nebănuite și imagini nemăsurate. Și e firesc că: «Noi tot am fost cu dînsul împreună! mai sus de pîmînt, aproape de lună! Noi toți, căci pe lîngă puterea! Algebră, vitroză, chimică! Cu el o dată își sîuse vîrco! De nevisat, atîpa poeziei» (Miron Radu Paraschivescu, «Astronaut»). A elogia cucerirea de către om a cosmosului înseamnă în același timp a elogia cu un accent patetic, entuziasmat, cu accentul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, culmea pe care s-a înălțat omul societății. Un simțimînt de mîndrie pen-

tru carajul și inteligența omului sovietic și un simțimînt de încredere în nevistovitele sale resurse capătă de aceea expresie în aceste poezii care se vor și sint stanțe de actualitate: «Totdeauna am știut: zborul spre țării. Dincolo de orice sclaie, numai tu ești chemat să-l înscriși în istorie și în poezie» (Nina Cassian, «Primul cosmonaut»).

Un curent de entuziasm firesc și necesar într-un asemenea moment, ca lumina și ca aerul trace printre versurile culegerii.

Totul capătă o altă culoare, un alt sunet, după zborul omului în cosmos. Cum spune Mihai Beniuc: «Frumos era și mitologic cerul / Casiopea, Orion, Persau... / Frumos era și cerul țoronic / Cîm truda! calculase Galileu», dar pentru înțila oară cerul devine mărușca palpabilă a inteligenței și forței umanității și, în același timp, mărușca ei.

Nici o clipă de smerenie în fața desferatului tezur cosmic. Versurile teser ca o sentiță adusă cerului și o cîntă ca un iim. Șorul rachetei se aude în poezie sub forma unui tumult care smulge cu viteza hiperbolei «moie după onof». Și poate că una dintre cele mai răscotitoare emoții este aceea încreată în gîndul că, dincolo de pragul gravitații, omul se întîlnește cu el însuși, la o răscruce de transparențe. Atunci ceea ce era apăsător devine ușor, ceea ce era greoi devine înefabil, ceea ce era opac devine fluid. În momentul în care trecem de la o condiție de viață la alta, făptura noastră gingașă e terenul de luptă a două universuri: «Și-n clipele acelea m-am reîntors atent / Către fragilitatea alcătuirii mele / Către fragilitatea de jocul violent / Al forțelor contrare / dintre stele / Colonnele ghiței - ale oaselor pe care / Se sprijinea nelegarea mea întreaga / Vibrau sub pînchegita și dura-mbrășășare / Ce ne robeste-n tărîmuri și ne leagă» (Ilie Constantin: «Om în cosmos»).

Îmbră lui Prometeu se proiectează foarte adesea asupra poemelor fiind comparația preferată a celor mai mulți autori.

Bolta lumii nu mai este apăsătoare. Intre pămînt și cer nu există granițe. Privi de sus, universul pare un miracol nucleu de viață deschis spre infinite orizonturi și sciințind de ingeniozitatea celor care-l locuiesc.

Străbătînd odată cu pilotul navei întinderile cosmice în toată lungă lor eternitate, poetul are sentimentul că omul radiază o căldură mai puternică decît

soarele, că acest focur de energie și generozitate se află într-o ascensiune fără capăt. De pe bordul rachetei, ca așel al colorilor, al luminilor, al vocilor pămîntene reprezintă o chemare care te fărmeacă și te rupe pentru totdeauna din solitudine, făcîndu-ță să simți umanitatea ca pe o familie compactă.

Născuți din asemenea gînduri, sentimente și aspirații, culegerea are un profil cum nu se poate mai unitar. E o mărușca solidară dar, firește, înegolă sub raportul valorii artistice. Alături de versuri inspirate sînt altele lipsite de fior. Ceea ce surprinde neplăcut în aceste versuri, datorate adesea unor poezii talentați, este o atitudine superficială și convențională. Autorul se mulțumeste să transcrie evenimentul științific fără să-l capteze înțelesurile și să le concretizeze în lirism. De aceea imaginile par inerte, cuvintele uzate: «Și-astfel lăta în arca-de foc: «RASĂRITUL» / cel dintîi mărșor se lansează în spațiu, / și privește cu ochi dilatați do nesușit / globul Terrei, de ochi neșă-rițul... (O!ă primulul cosmonaut» de George Dun). Alădată afeclărităzta poetului pare pur și simplu coșvîșită sub amplexarea evenimentului științific. Porțile sînt larg deschise, el ar putea piși pe teritoriul trăjit al artei, dar nu face decât să ne anunțe vestea cu o gesti-culozitate sufletească paralizantă de umirare: «E primul zbor în cosmos / Al omului din lume / Și omul o sorocite / Gagarin e-al său nume / Și Unimea țării / De unde-a fost plocăta / Spre vesnică înalturi / Racheta minunată». (George Lesnea: «Întîlul om în cosmos»).

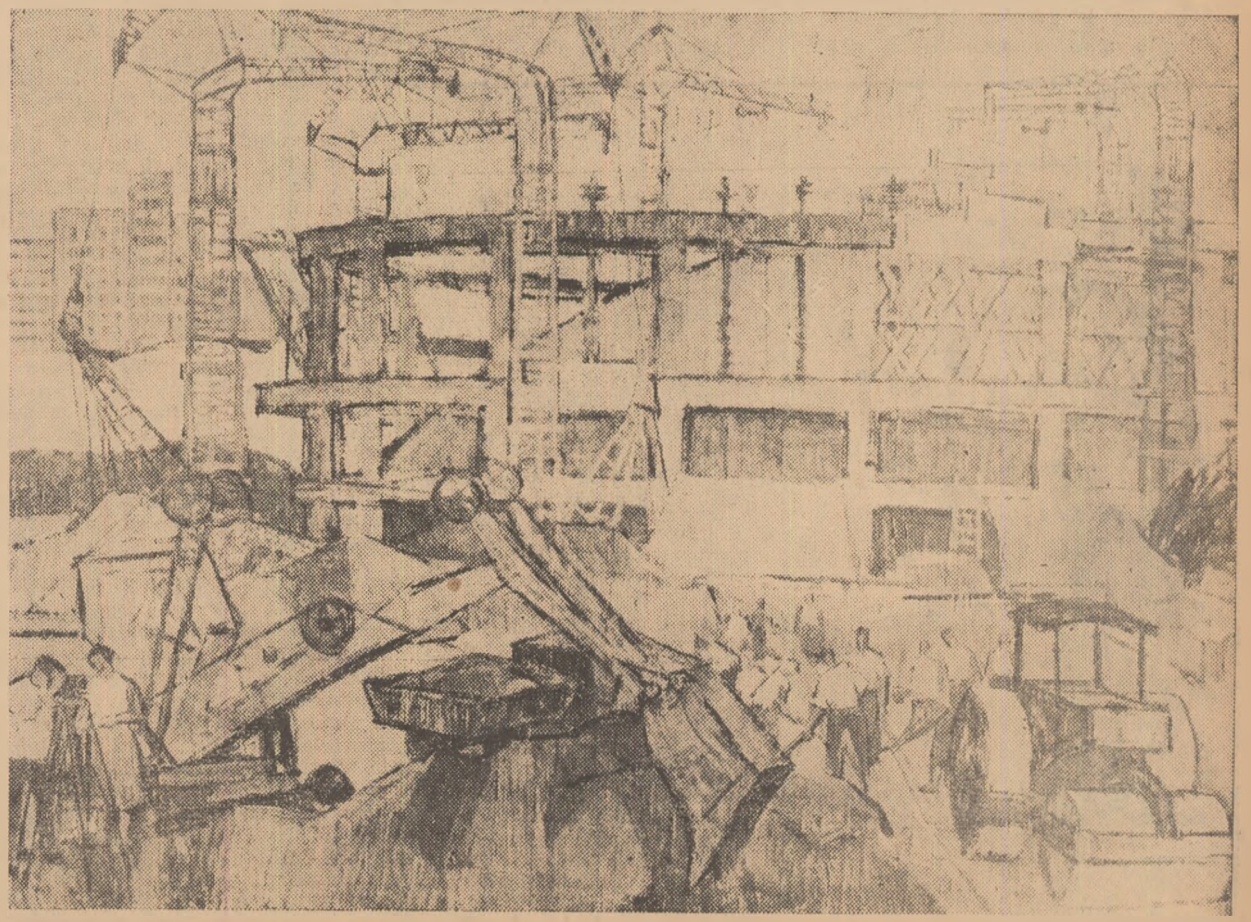
Sub cerul cucerit de om, viața terestruie trăiește, gîndul și impresiile științifice active și împropățată, care să spargă crusta clișeeilor de simțire și o obișnuințelor de gîndire, dîndu-ne senzația de a descoperi pentru înțila oară lumea, constelațiile, ploaia, anotimpurile și pe noi înșine. Sub cerul cucerit zborul poetului trebuie să fie întocmai cu al murgului eminescian, care: «o stea din cer coboară / o stea valur de aur cu-aripile de foc / pe ea sezînd călare, în înfînt el zboară».

B. ELVIN

FLORIN CALAFETEANU

«Agricultura»

Gh. ȘARU

«Construcții noi în București»

DIN CARNETUL SCRITORULUI

Oameni și arbori

Veneam în jos către Nehoiul cu drezina. Zburam mai bine zis. Nu uit peisajele ca niște cascade optice...

Alecu Stanuliu îi cunoștea și el piesa de teatru. Încă un motiv pentru care Alecu mă entuziasmasse.

Mai am de așezat în acest album al meu pe aceia care este cunoscut în tot raionul numai după prenumele său, plus precizarea foarte necesară a cuvintului tovarăș. Ori cine poate fi întrebat: „Nu l-ai văzut pe tovarășul Oprea?” Evident că oricine știe despre cine este vorba. Am să scriu numele cu majuscule — tovarășul Oprea.

As preciza astfel că există un om cu numele și prenumele de tovarăș Oprea. Este omul pe care l-am cunoscut mai înaintea celorlalți, de fapt. Secretarul comitetului raional de partid, răspunzând de ceea ce se cheamă sector economic, tovarășul Oprea era în seama sa unul de toate exploatarele forestiere și deci I. F. Nehoiu. Acest „I” constituind greșelă specifică a economiei raionului Căslău.

L-am cunoscut într-o seară. Dar nu numai acolo. Sau mai bine zis acolo mai puțin. Era seara Comandamentului raional pentru urmărirea achiziției și recuperării creditelor și fondurilor nejustificate. Este vorba de un colectiv de oameni de răspundere care s-au angajat în bătălia pentru economii, pentru apărarea bunurilor publice, împotriva abuzurilor în economia raională. Din raportul pe care îl da șeful acestui Comandament — tovarășul Oprea, rețea prin coloane lungi de cifre, că se muncește îndrjit.

Tovarășul Oprea a fost muncitor forestier la Nehoiu. Lucrul acesta-l am aflat de la aceia care-l spuneau având grija să strecoare și o undă de mîndrie. Pînă la vîrsta de 10-12 ani era aici în Nehoiu argat la un popă. Acela îi promisese ca simbric un rînd de haine și o pereche de pantofi „Mocioruța”. Cînd a venit sorocul promisiunilor îndeplinea tînrul Oprea a constatat că simbricul îl cam deziluzionase. În locul costumului „nou nou” și a pantofilor „Mocioruța” popa i-a dat un rînd de haine purtate de cine știe cine și niște sandale de gumă. Evident că Oprea n-a avut răbdarea lui Pașală, să-pună pe popă la încercare cu celebrele boțirace. Pur și simplu cînd a cîntat cucul a plecat în lume. Aceste lucruri mi le povestea tovarășul Oprea pe drum cînd se aflam să așteptăm mașina raionului de partid să ne ducă la P.Ș. firleaga unde secretarul cu economii își începea numca din ziua aceea.

Nu știu precis la ce voi folosi toate aceste amintiri. Nu știu cînd vor răbubni aceste clipe într-o obsesie frumoasă ca în foc pe comori. Cît va putea reține poezia în năvodul ei fragil din toate acestea, nu știu. Deasupra multora văd însă de pe acunimbul orbilor al ideilor lirice luminoase și îndrăgindu-mă.

Ion GHEORGHE

„Constructor”

Și lîbiza peziștă...

Intelectuale — alături de soțul ei, Rafael Alberti — a revizuit spaniolo revoluționara, semnificativ intitulată Octombrie, pierzătoare, insuflătoare în orice luptă a poporului spaniol împotriva fascismului agresor (1936-39), autare — în condițiile grele ale exilului — a unor opere cunoscute și preluate nu numai în țările hispanice, Maria Teresa Leon este una din cele mai reprezentative figuri ale literaturii spaniolo progresiste de azi. Eie că evocă peisajul castilian și biruințele Cădului (Doña Jimena Diaz de Vivar), fie că povestește romanul despre O mare dragoste a lui Bécquer, fie că exaltă episoade din războiul național revoluționar ca în joc leal din care desprindem fragmentul de față.

Maria Teresa Leon unește în chip exemplar duritatea sensibilității în acelea de inteligență și pune vastă sa cultură și experiență de viață în serviciul celor mai nobile aspirații umane spre libertate și dreptate socială. Maria Teresa Leon care se află de cîteva zile în țara noastră este doamna mea o bună și activă cunoștoare a valorilor noastre culturale, iar traducerea poemelor lui Eminescu și Aghezi pe care le-a făcut împreună cu Rafael Alberti sînt oarecîi prețioasă dovadă a dragostei sale pentru poezia românească.

AL. G.

te, le ascundea într-o cută a pantalonilor, cumpăra pine și se întorcea întîrînd spre Ibiza. Srecurindu-mă printre tîlșuri și ferindu-mă et-puăm, mă întorceam în multe după ce furam oțiva ciocirlui verzi din vie. În timpul zilei, Rafael și cu mine eram singuri. Cunoșteam acum că de bune sînt acele pinilor pentru a-ți întoarce un culcuș, știi că la răsăritul soarelui toate se trezesc — apă, pietre, nisărîi, pînă, ciobari, Ciobani roși spălați în marea lui Odiseu, albastru ca peruzeaua, mioarele pălate cu lut roșu — și foji, de la butuc pînă la nepoi, se apleacă de razele soarelui purtînd o pălărie de frunze de palmier, la modă în toate arhipelagurile mediteraneene de la ienicieni încoace. Vedeam în fața noastră un turn de apărare contra pirărilor berberii, turnul de la Salfrosa. Pentru a se împotrivi celor care jefuiau toate florilele Mediteranei, locuitorii din lîbiza au trebuit să se deprîndă cu marea. Războiul de represalii a început și ultimul corsar din lîbiza — căpitanul Riquer — i s-a ridicat o statuie în urma victoriei pe care a reperat-o împotriva „colegilor” din Gibraltar care se ocupau cu pîrăria surs pavilion englez. Firesc, în 1806. Cînd se însura, soseau tovarășii din desisurire muntelui. Și am dus-o așa mai mult de douăzeci de zile. Am încercat să ajungem pe teritoriul peninsulei corupdu-l pe stăpînii unei băci. Am plecat să-i căutăm cu Pau și Escandell. Ne-au trebuit aproape două ceasuri de drum pînă la plaja Els Sag-nadors. Ne-au lăsat în adapost și eram atît de obosiți încît am dormit așteptîndu-i. Deodată am auzit mirînd un cîine. În spate, o ființă omenescă poci din lîmbă și, în ceața subțire

ar, ca în fiecare an, a venit vacanța și ne-am dus în insula Ibiza. Acolo, cînd apare soarele, totul strălucește orbitor, ca și zidurile, albite cu var, fac să vibreze lumina. Pămîntul acestei insule bălăre se ridică în cute muntoase acoperite de cetini și de pînă, vîile sînt pline de grădini și în toată insula nu curge decît un singur rîuleț: Santa Eulalia. Mergînd pe jos, poți ajunge din sat la casele cele mai depărtate, dar, deși e mic, peisajul nu e mai puțin grandios. Noi îl priveam de pe Molin del Socarrat. Moara noastră, cu aripi de culoarea ruginii, mi era singura de acest fel: pe creasta muntelui se vedeau împășinate dincoace sau trezeci asemănătoare; unele cu arpiile rante și cu cioburile moarte, altele întregi. Marea ni se întîlșia înaltă, de un neîntrecut albastru și leția de azur continua pe cer — cîmp cu nori rotunzi și cu dungi prelungi pe imensa tablă de arderie ștersă de o blîndă adiere. Era marea lui Ulise și roșcovii, migdalii și nucșatele, urșice cum n-am mai văzut niciodată, coborau să bea transparenta apelor ei potolite. Din moara noastră, vedeam corăbiile rotunde care călărau sare, canoale zvelte pentru plîmbări, vasele grele de transportat lemn și pescăruși. Din moara noastră vedeam perechi-perechi, lotete de pescari și gîndindu-ne la salmonetii roșii și aurii, luam o galeată și dădeam o goană pînă la Marina, sarînd printre normlentele cartagineze care acoperă coasta muntelui, roșogolind pietrele lor rotunde care aliternează cu bosschelele de caperi, printre flori, cră-pături și falci. Cîntîndam în apă găleata, care se umplea cu sufele de scîlpiri ale arhipelagului și priveam anfora incrustată cu moluște, scoasă cu plasa din fundul mării, plămîsire tot atît de desăvîrșită ca o minunată Afrodita de fier. Fenicienii numeau această insulă Ibisim și, cu mai mult de șase sute de ani înaintea erei noastre, Ibiza se mîndrea cu marinarii, meșteșugarii și negustorii ei.

Din cauza mulțimii de pînă, grecii

Maria Teresa Leon

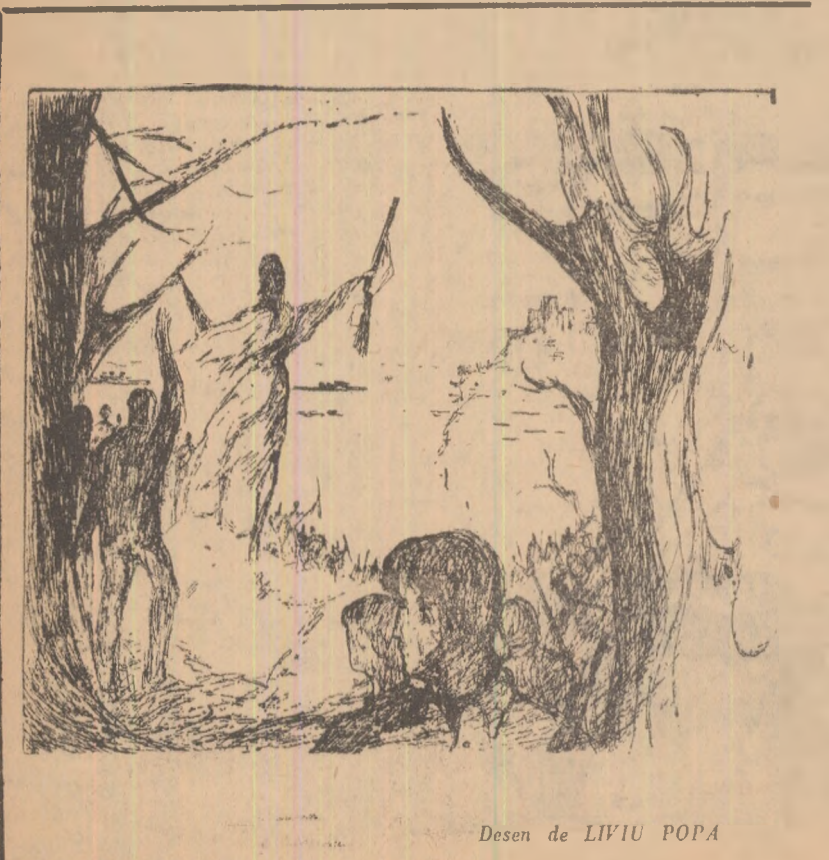
se plîmbau pe plaja Era Pau, patronul contrabandist, amestecat în marea carea în aer a unui pod în momentul cînd s-a aflat știrea frădrării milițarilor în Africa. Îl cunosceam împreună cu studentul Justo Tur în barul Estrella unde venisem pe ascuns ca să auzim știri la un radio aproape clandestin, în timp ce patronul, un german anti-litlerist religioz, punea un difuzor să urle spre bulevard culepte ca: „Am singe de ligan în palma și în mîini”. Dar acum se văsa al singur și rămîneau acolo pînă cînd noaptea se stergea trasătura fețelor ca să putem urca la moară. Ne miram de fiecare dată cînd ne trezeam și vedeam că eram liberi. Într-o dimineață, în timp ce, așezăți sub smocinul cel mai robust, priveam cum noare un talaz în nișul sin de mare din dreptul grădinițelor noastre, am văzut venind spre casa noastră, ștergîndu-și fruntea de sudoare, jandarmii. Au intrat-o pe o vecină, femeie grasă și cunsecade, de locuința noastră; probabil că s-au mulțumit cu răspunsul pentru că l-am văzut întorcîndu-se și dispărînd. Dar noi n-am mai intrat în casa aceea.

Cînd Pau ne-a luat în primire pe plaja de la En Bossa, ordinit care hotărî impuscarea noastră se găsea pe masa malourilor răscălat. Muntele în care ne-am refugiul era întesat cu prăsoșii ca nișurile din pieșele slăvesperiene. Cînd apunea soarele, priveam împreună cu ei cum se învîpăzaua turnul Salrossa, bărcile care se înapoiau, insula Fromentera la nică depărtare... Pe unde exiți. Escandell, vrednic muncitor cu ochii alți de limpezi? Dar tu, Pau, adversar al acelorași idei, convins că e un om nu trebuia să se inclineze în fața lui care avea neliți pînă de la crîmîi cînd te gîndeai că Lenin doar ne acoperit de sicla și de dragoste, în timp ce eade zăpada vesnie făcîndă? Trăiam crîncește și aspre zile militare ce ne erau impuse. Eu mi aduc aminte de gîștul vostru. Cîntam înmuri care acolo rasunau tremurătoare și emoționante. Șase-sapte limi rezemate de trunchiului de copaci credeau în vitejie și în dreptatea poporului din patria lor. Eram destul. Dimineața mă vedeai venînd prietenii mei din satul San Jorge și într-un puf părăsîti ascultam rădoui și scriam pe foile subțiri ultimele știri din Madrid. Apoi se iveau un biciclist care lua fo-

a dimineții, apăru un om care ne întîlnește două cești de cafea. „Lual, poate vă e frig”. Am acceptat accept invitație neașteptată pe plaja pustie și curînd au venit Pau și Escandell cu prea puțin plăcută știre că, din ordin superior, toate bărcile de pescari luse-seră rechiziționate. Se destrăma și ultima speranță. Omul acela de treabă ne-a spus în graiul din lîbiza: „Nu treceți prin fața casei aceleia; mai bine duceți-vă în munte”. Amicul ne-a prevăzut ne salută. Nu, nu eram singuri. Ne-am retras contrariții, dar, în dimineața următoare, venind dinspre Fromentera, au apărut primele avioane republicane. Nu mai puteam de bucurie. Bucuria pe care nu o pot simți decît care și-au părăsit patria și și-o redobîndesc deodată. Au aruncat manifeste. Noi le-am cules. Manifestul amuina că în ziua părăzirii Sîntei Marii, aniversarea debarcării catalanilor lui Don Jaime Cuceritorul, Republica va recucerii insula. Inimă a început să ne zvîcnească mai tare, dar un pic de logică ne arată că nu e bine să descoperim propriile noastre planuri în fața dușmanilor. Dacă răs-cușilor le veneau întărîturii din Mallorca? Noi, refugiații din pădure abia ne stăpîneau nerăbdarea. Simțind nevoia de a face ceva, l-am cerut lui Escandell să vorbească cu țărăncile care ne procurau pine și cîrni, să-ni dea voie să fac baie în albia lor. Pau m-a însoțit pînă la o casuță cum nu se poate mai simplă, gloria arhitecturală a satului. V-am mai spus că totul este măsurat și armonios în această insulă, fiecare lucru ocupă exact locul cerut de frumusețea întregului. Casele sînt făcute să poată fi marite. Linile lor drepte se deslăsoară în planuri albe, cu terase, cu balconne gratuite, cu crendurii și cînd familia porrește camerele noi se leagă de casa mării, într-un joc măiestrit de volume și unghurii. Într-una din asemenea camere curate și văruite am intrat în dimineața aceea. M-au primit două țărănci din lîbiza. În mijlocul camerei aduseseră o albă lustruită și găleți cu apă fierbinte. M-au sărutat.

Ne priveam toate trei, una pe alta. Escandell le spusese că sînt prietena țărăncilor și a săracilor. Ce-or fi înțeles din explicația aceea atît de vagă? Desigur că toată problema spaniolă, căci singurătatea lor a luat sîrșit cînd m-au mîntuit pe mine; au aflat că mi le femei gîndesc ca mine și mi le bărbalți ca tuil lor. Și unii și alții se ridică-casă ca să-și aperse drepturile.

În romînește de AL. GEORGESCU

Desen de LIVIU POPA

VICTOR EFTIMIU

Conchistadorii

Cristofor Columb

Cîntau amăgițoarele sirene Corăbiiilor ancorate-n radă Făgăduindu-le bogată pradă Pe depărtate țărîmuri indiene.

De douăzeci de ani tînjea să vadă În visurile-i suprapămintene Acastă zi: plecarea! Cu atene Și hărți, intrucupăa dovadă.

Iși binecuvîntară marinarii Întia lor escală, în Canarii, Și rugă fierbinți Madonei înălțară.

Dar cînd porniră iar, pieri elanul... Tot mai întins, mai singur oceanul, Tot mai cumplită zarea fără țară.

Focuri în ceață

Din cînd în cînd, o tuță de verdeaș Plutind pe val, le mai sporea adîntul Secat. Un lemn cioplit cu bardă... Vîntul Îmbălsamat... un foc mijind în ceață.

Matrozii așteptau deznodămîntul Funest, în fiecare dimineață Dar, cite-o pasărie cîntăreață Lui Cristofor Columb vestea pămîntul.

Pe cele trei ușoare caravale Se istoveau catarge, oameni, vele Și nici un semn în zare, să-i console.

El singur, căpitanul, genovezul, Halucinat, spera mereu, în crezul Ursitei lui și-al magice busole.

Castilia unind cu Aragonul

Castilia unind cu Aragonul Pe-același steag păzit de sfința cruce, Cristof Columb spre India se duce... — Plecăm, băieți! Descolăciți odgonul!

Perind-n visurile lor năuce Comori pe cari le străjuea dragonul... Pe virfuri de catarge, fanionul Regal, se leagună, străluc.

Popoare blînde, fețe roșoane, Cu pene-n coif și jocuri năzdrăvane Pe oaspeți salufind, pămîntul mușcă.

Iar oaspele le-adece jaf și trudă, Catolicism și stăpînire crudă Și plumb topit în țoile de pușcă.

Răsplata

Lui Ferdinand și Isabelei, regii Unitei Spanii, Cristofor le-adece De peste mări, exotice produse, Domenii, sclavi și sclave în cortegii.

La rîndul lor, cu laude nespuse, Îi dăruiră voste privilegii: Aperi și tîlțuri, ocrotirea legii... Fînalul, însă, toate le răpuse.

Strivit sub acuzații infamante, Cel ce le dase aur, diamante, Sfirșea descult, în lanțuri și cătușe:

Răsplata suveranului catolic, Pontiful uns cu mirul apostolic, Vîcar al providenței iucășe!

Reintoarcerea

Plecat cu steaguri, trimbițe, urale, Să-nțunece pe toți navigatorii S-adeuce Spaniei belșug, victorii Și slujbe fastuoase-n catedrale,

Columb se re-ntorcea ca impostorii: Bătrîn, bolnav, în fundul unei cale... Îl așteptau severe tribunale, Ca pe-un tîlțur menit spînzurătorii

Dar cea mai cruntă, așeză durere Era-n acest final de mizerere, O remușcare, plagă veșnic vie:

— Eu am găsit acolo găzduire Și oameni liberi, pace, fericire, Și i-am lăsat în spaimă și sclavie!

În numele sîntei evanghelii

Trăiau, popoare libere și blînde Cu poezia lor copilărească, Și noi le-am dus, pe deci să-i fericească, Ale civilizației osînde.

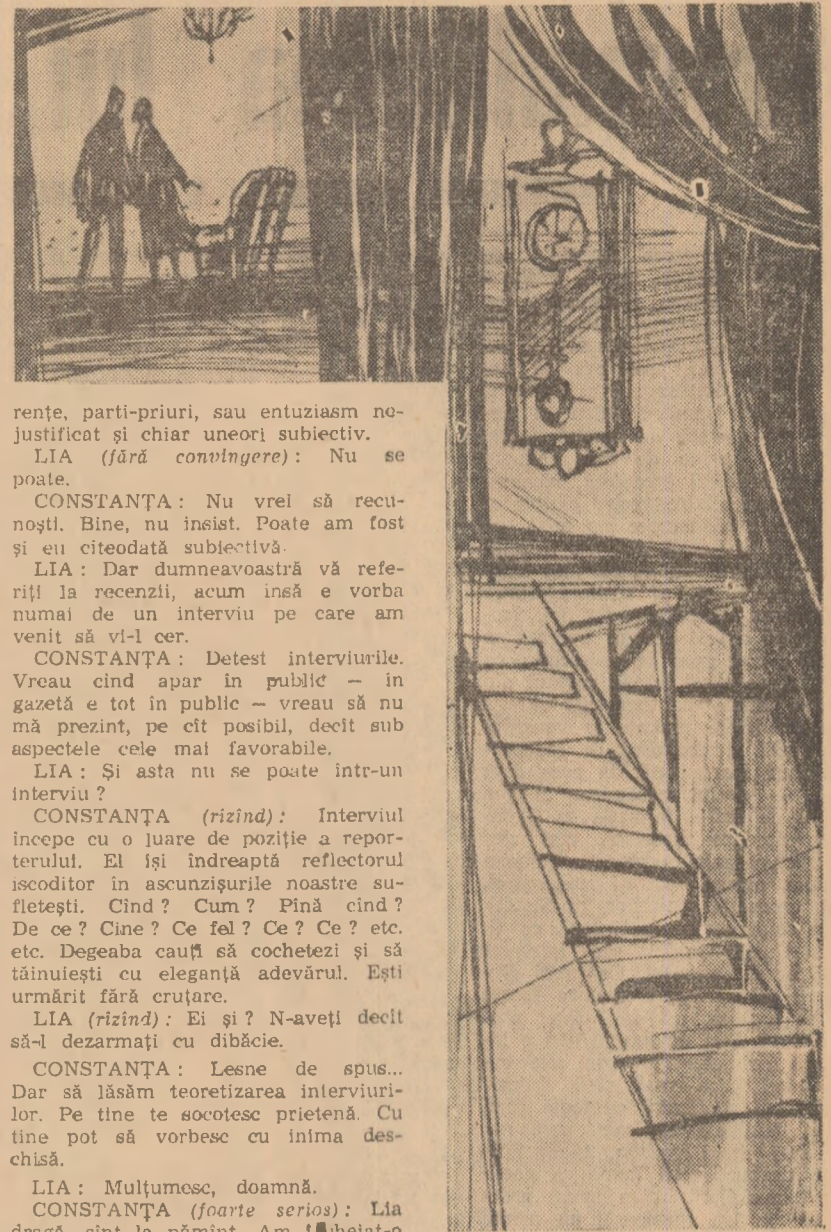
Ei ne primeau cu dragoste frățească... Iar noi lăsam multimele flămînde, Copii ucși, colibe fumegînde, Fecioare fecioria să-și bocească.

Cu cîini și cai, necunoscută haite, Îi urmăream în asanine raite Cu foc și bice pedepșeam rebelii.

Și toate-acestea, noi, conchistadorii, Le sădîrșeam, lui Christ ambassadorii, În numele prea-sîntei evanghelii!

ORA DE PRIMIRE

Fragment dintr-o piesă inedită

Astrul păcii

Stau munții tot pe țalpă; vulcanii dorm adânc, Curenții pe oceane descriu aceleași curbe...

Am luat din ceață cornul de fum al amintirii Dar înfundat de vise rămase cornul mut...

Acuma, spre o goarnă solară m-aș întoarce Să sparg cu ea țărîmul de verde mucigat...

Și să așez pămîntul nemărginirii mele Pe împletiri de palme asprite de ciocan...

Și urmărindu-l, înima, simt cum se desface În trepte, ca racheta pe care a pornit...

CAMIL BALTAZAR

Bălcești, amurg

E ceasul liniștii totale. Pe culmile din față și pe grui E-un abur diafan și albăstrui...

Doar rîndunele mai sînt de strajă, Făcîndu-și sprintenul lor rond. Ce albăstrui e-acum al zîrilor larg fond!

Un corn de lună stă, în plină zi, Ca un ostaș al sferelor cerești. Iar rîndunele punctează-n zbor...

Ziua ce asfințe Pe calmee coline din Bălcești.

Creție

Tubesc pămîntul reavăn, Tot gîndul îl închin. Et roade-mi lă din plîm...

Cu drag priveșc mișcarea Acestor nălțe stuhuri Ce freacă-n păzduhuri...

Domoale cum adie Și vor fi borangiciuri, Horbotă și lîrtie. Mlădiile lor spicuri

Grăse de bogăție, Iar ciocirlii și vrăbii, În zăpăiatul vînt Tot saltă prin stamine...

Izbindă sună-n săbii De stof cu teaca plină De-adîncă aușie. Visează că-i mătasă,

E leac, podoabă-n casă. Tulpina cea fragilă Aieve se transformă. Sub mina ta agilă,

Este ca o argilă Cărei și dai țipare De infinite forme. Smulgi, una câte una, Naturii mari, informe

Tot alte giubaiere, Să intri în Comună. Că-a roadelor cunună. Și stai, în a lor sferă,

Nespus de-mbucurate, Tărie, soare, lună, Că nu e nestemată Mai mare decît omul

În unibers, Închine-i-se pomul, Închinu-i al meu vers.

Lied

E via-ți amintire Necontenit prezent Și marea ta iubire, Un foc incandescent.

Ți-i dragostea, o rouă, Podînd un proaspăt drum; Ca muguri calzi, mă plouă Săruturi mici — diuum.

Prin vremi, adîncul fremăt, Filtrat, e unduios. O, tot ce fuse geomăt E lied melodios!

Iar cîntecul e unul, Pe două voci cîntat. Clocoțitor, simunul, E-n liedul delicat.

Ți simți fosforescența, Melodicul acut. Cînd vie-ți-i prezenta, Nu poți să-ți trecut!

Publicăm în acest număr cîteva pagini dintr-o piesă rămasă în manuscris a Luciei Sturdza Bulandra. Lucrarea este incompletă și nefinisată. Regretata actriță se gîndea să revină asupra piesei, aflată abia în prima sa formă.

MOTTO Acum cînd toamna-mi bate-n seamă Și-a surlețu-mi părușe, Eu văd mai clar ce-nțezăream Pe-a vremurilor unde...

PROLOG Față de cortină. Un colț din biroul secretarei literare a teatrului. O masă. Telefon. Teancuri de manuscrise: piese de teatru în diferite limbi...

SECRETARA (ocupată să citească revista „Contemporanul” Sună telefonul): Da, da, aicea secretara teatrului... Da, o să-i transmit doamnei. Cred că a citit piesa... Cum?... Da, milne puteți veni... Miine primește la ora 9 dimineața... (pauză).

REGIZORUL DE CULISE: Dați-mi voie să telefonez la atelierul de croitorie. Nu a venit încă cu rochia tovarășei Elena și doamna directoare e supărată foc.

CONSTANȚA (intrînd): Dă-mi mie telefonul. (vorbind la telefon) Tovarășă Aureescu, cum se poate să nu am toate costumele la o repetiție generală? Te rog trimite imediat rochia deoarece e gata! Nu înțeleg asemenea neglijențe. (cître secretară) Ai grijă, interesează-te dacă au trimis-o.

REGIZORUL DE CULISE: Doamnă directoare, putem să continuăm. S-a pus decorul. Vă așteaptă pe dumneavoastră.

CONSTANȚA: Haide! Mergem! (iese în culise. Secretara ia revista „Contemporanul”). După o clipă, se aude un strigăt)

SECRETARA (se scoală): Ce s-a întimplat?

REGIZORUL DE CULISE (intră buimăc): Telefonează repede, să vină imediat doctorul Burghici. Doamna Constanța s-a împiedicat de un reflector, a căzut și cred că și-a rupt piciorul.

SECRETARA: Allo! Allo! spitalul nr. 2. Dați-mi vă rog pe doctorul Burghici...

ACTUL I Scena 1 Se aude o arie. Muzică originală. Se ridică cortina în interior și crește lumina, încet, încet. Pe dormeză stă înmăscată Constanța. În cameră lumină difuză. Pe o masă lângă capătul dormezăi o lampă aprinsă. Sună telefonul.

CONSTANȚA (ridică receptorul): Da, dragă Lia, da, mulțumesc, mă simt mai bine. Sper în curînd să încep să umbliu. Cu un baston, bineînțeles. (Pauză. Ascultă la telefon) Nu, să nu crezi că mai sînt așa de tristă și de abătută acum. A fost, ce e drept, la început. Era și frusc... Un asemenea accident, care m-a scos brusc din activitate (ascultă la telefon) Lasă, lasă, dragă Lia, o să mai vorbim despre toate cînd ai să vii să mă vezi. Peste o jumătate de ceas. Acum la trei aștept pe cineva. O fată tinărară care mi-a cerut s-o primesc. La revedere. Pe curînd.

Scena 2 (Bate cineva la ușă. Intră Nineta) NINETA: Pot să intru? Camerista mi-a spus că da. Că nu sînteți ocupată.

NINETA (tăbucînd iar în plină) Părinții mei au aflat abia acum că eu mă înscriesem la Institut și se opun.

CONSTANȚA: Nu înțeleg de ce? Cum?

NINETA: Să vedeți, doamnă. Bunica mea cu care locuim îmi dăduse aprobarea și am urmat sub numele ei de domnișoară. Fîldeică trebuie să vă spun că bunica m-a înfiat. Acum însă bunica a murit și... (ezită să ia Nineta) Iertați-mă, doamnă, chestiunea e foarte complicată, n-am curajul și nici dreptul poate... să vă explic mai pe larg toată situația.

Dacă mi-ați îngădui, aș încerca s-o conving pe marna să vină dinșă să vă explice... Vă rog mult fixați-mi o oră. Am să caut s-o înduplec să vină. O să aflați totul. Acuma mi-e greu, nu pot. Îmi îngăduiți să vin ou mama?

CONSTANȚA: Situația mi se pare confuză și greu de rezolvat. Îmi spui

că ești în ultimul trimestru la Institut; deci ești majoră și legea îți dă dreptul să-ți alegi cariera care îți place. Totuși nu pot să te sfătui să treci peste vîntul mamel tale și nu-mi recunosc dreptul să intervin.

NINETA: Bine, doamnă, bine... Nu mai insist, văd că am îndrăznit prea mult (dă să plece)

CONSTANȚA: Stai, fetiço, stai. Nu renunța așa numaidecît. Oriet de straniu mi se pare demersul pe care mi-l cere, dacă ai să izbutesci s-o convingi pe marea-ta să vină să mă vadă, am să insist. Telefonează-mi pe la nouă jumătate-zecce și veniți amîndouă la mine.

NINETA (cu explozie de bucurie): Vă mulțumesc, vă mulțumesc, doamnă.

CONSTANȚA: Îmi dau seama că e păcat că tocmai cu mai puțin de două luni înainte de terminarea cursurilor să fii silită să renunți. Te-ai liniștit? Ei, haide, curaj. La vîrstă ta toate se pot rezolva cu stăruință...

NINETA: Norocul meu veți fi dumneavoastră.

CONSTANȚA: Ocupată?... Nu. Nu sînt ocupată. Am destul timp liber acum și de altfel te așteptam. Ne înțelesesem la telefon să vii astăzi la ora 3. E exact 3.

NINETA: Știu că țineți foarte mult la exactitate.

CONSTANȚA (zîmbînd): E adevărat. Pentru ce să înșelăm timpul zadarnic? Și acum spune-mi despre ce e vorba. Cu ce aș putea eu să-ți fiu de folos?

NINETA: Abia îndrăznesc. V-ați închipuit că am vrut să fac apel la dumneavoastră pentru o problemă în legătură cu teatrul. Vreun angajament, vreun rol...

CONSTANȚA: Firește, așa am crezut. Cu toate că acum, în situația în care mă găsec, cu sănătatea mea zdruncinată, nu prea văd cum aș putea să-ți fiu de folos.

NINETA: Dumneavoastră puteți. Toată lumea vă ascultă, vă prețuiește.

CONSTANȚA: Lingușitoare mică... Lasă complimentele. Ele nu ajută la nimic. Mai bine spune despre ce e vorba.

NINETA (cu greu): Nici nu v-am spus cum mă cheamă. Nineta Elvian. Sînt elevă la Institutul de Artă. Mai am două luni pînă să absolv.

CONSTANȚA: Da. Și mai știu că ești una din elevete cele mai bune.

NINETA: La terminare, e vorba să ne trîmîm în provincie, toată clasa, la un teatru de stat.

CONSTANȚA: Și nu vrei să pleci? Îmi cerei să intervin ca să rămîi la București? Nu cred că ai dreptate, fetiço. Ucenicia făcută în provincie îți va servi de bază solidă pentru ca să poți interpreta roluri importante și diverse.

NINETA: Doamnă, nu m-am făcut înțelesă de dvs. Eu înțeleg că trebuie să mergem în provincie după absolvirea Institutului și doresc chiar să mă duc, dar...

CONSTANȚA: Dar... De ce te oprești, spune...

NINETA: Îmi vine foarte greu, doamnă. E o mare îndrăzneală din partea mea să vă răpesc cîteva clipe din odihna dumneavoastră.

CONSTANȚA (ușor plictisită): Te rog, nu te mai preocupă de mine. Spune-mi pentru ce ai venit?

NINETA: Să vedeți, o chestiune strict familială. Sînt într-o mare dilemă. Nu am cui să mă adresez pentru un sfat, un ajutor... și atunci am îndrăznit (îzbucnindu-se în plîns) Vă rog să mă iertați.

CONSTANȚA (simțită): O chestiune familială? Cum aș putea eu să-ți ajut? În ce calitate să intervin?

NINETA: În calitate de mare artistă care a încurajat întodeuna tineretul (stăpînindu-se). E vorba de cariera mea, de viața mea. (sună telefonul interior).

CONSTANȚA (ridică receptorul) Da... Da, domnule Iernici, n-am uitat. Vă aștept la patru. Da, firește pe dvs. și pe Tereza. (închide telefonul) Văd că ești foarte tulburată. Aș dori să-ți vin în ajutor, dar în această timp nu pot, așa în cîteva clipe să-mi dau seama de situație. Spui că nu mai ai nici două luni pînă să termini anul școlar. Ce piedică a ră-sărit deodată în calea ta?

NINETA (tăbucînd iar în plină) Părinții mei au aflat abia acum că eu mă înscriesem la Institut și se opun.

CONSTANȚA: Nu înțeleg de ce? Cum?

NINETA: Să vedeți, doamnă. Bunica mea cu care locuim îmi dăduse aprobarea și am urmat sub numele ei de domnișoară. Fîldeică trebuie să vă spun că bunica m-a înfiat. Acum însă bunica a murit și... (ezită să ia Nineta) Iertați-mă, doamnă, chestiunea e foarte complicată, n-am curajul și nici dreptul poate... să vă explic mai pe larg toată situația.

Dacă mi-ați îngădui, aș încerca s-o conving pe marna să vină dinșă să vă explice... Vă rog mult fixați-mi o oră. Am să caut s-o înduplec să vină. O să aflați totul. Acuma mi-e greu, nu pot. Îmi îngăduiți să vin ou mama?

CONSTANȚA: Situația mi se pare confuză și greu de rezolvat. Îmi spui

că ești în ultimul trimestru la Institut; deci ești majoră și legea îți dă dreptul să-ți alegi cariera care îți place. Totuși nu pot să te sfătui să treci peste vîntul mamel tale și nu-mi recunosc dreptul să intervin.

NINETA: Bine, doamnă, bine... Nu mai insist, văd că am îndrăznit prea mult (dă să plece)

LUCIA STURDZA BULANDRA

o să poți să transiții și altora convingerea ta.

NINETA (cu tristețe): Mama nu mă ascultă, nu mă crede.

CONSTANȚA: E vina ta. Nu te-ai priceput să-ți pledezi cauza.

NINETA (pe gînduri): Credeți?... (cu hotărîre) Am să încerc. Dar (trăsfîndu-se) o să mă ajutați?

CONSTANȚA: Din toată inima. Și acum șterge-ți, aștept pe cineva.

NINETA (uzgîlî): Sărut mîna, doamnă... La revedere.

SOFIA (intrînd): A venit de la ziar pentru interviu.

CONSTANȚA: Să poftescă. (se întînește în ușă cu Nineta)

LIA: Bună ziua, doamnă Constanța. (cître Nineta) Bună ziua.

NINETA (ieșind): Bună ziua.

LIA: Dragă fată! O viitoare artistă?

CONSTANȚA: Dorește să devină. Dar spune-mi, te rog, pentru ce ai venit?

LIA: Vă mulțumesc că mi-ați acordat favoarea unui interviu.

CONSTANȚA: Lia dragă, dacă nu erai dumnea-ta n-aș fi consimțit cu nici un preț la acest interviu și nici nu vreau să țin seama că vorbesc cu un ziarist.

LIA: Doamnă Constanța, aveți așa de puțină simpatie pentru ziarisți?

CONSTANȚA: Nu e vorba de simpatie sau antipatie...

LIA: Atunci?

CONSTANȚA: Lia, să nu te superi, dar voi ziarisții, și chiar tu uneori, uitați că atunci cînd scriji articole și recenzii, sînteți și voi supuși criticii noastre, a cititorilor.

LIA (zînd): Cum asta?

CONSTANȚA: De cite ori n-am zîmbit, sau nu m-am revoltat cînd am văzut în articolele, fie ale tale, fie ale cutăruia sau cutăruia, incohe-

rențe, parti-priuri, sau entuziasm nejustificat și chiar uneori subiectiv.

LIA (fără convingere): Nu se poate.

CONSTANȚA: Nu vrei să recunoști. Bine, nu insist. Poate am venit să vă cer.

LIA: Dar dumneavoastră vă referiți la recenzii, acum însă e vorba numai de un interviu pe care am venit să vă-l cer.

CONSTANȚA: Detest interviurile. Vreau cînd apar în public — în gazetă e tot în public — vreau să nu mă prezint, pe cit posibil, decît sub aspectele cele mai favorabile.

LIA: Și asta nu se poate într-un interviu?

CONSTANȚA (zînd): Interviul începe cu o juare de poziție a reporterului. El își îndreaptă reflectorul scodilor în ascunzișurile noastre sufletești. Cînd? Cum? Pînă cînd? De ce? Cine? Ce fel? Ce? Ce? etc. etc. Degeaba cauți să cochetezi și să tînuiești cu eleganță adevărul. Ești urmărit fără cruțare.

LIA (zînd): Ei și? N-aveți decît să-l dezarmați cu dibăcie.

CONSTANȚA: Lesne de spus... Dar să lăsam teoretizarea interviurilor. Pe tine te socotesc prietenă. Cu tine pot să vorbesc cu inima deschisă.

LIA: Mulțumesc, doamnă.

CONSTANȚA (foarte serioasă): Lia dragă, sînt la pămînt. Am înțeles-o cu cariera!

LIA (speriată): Nu se poate, doamnă.

CONSTANȚA: Ba da, e adevărat. De ce cred că este adevărat? Am avut un caz similar în familie. O mătășă a mea, care aluceind pe parchet, în casă, a căzut și și-a rupt piciorul de sus din coapsă...

LIA: Și?

CONSTANȚA: Și nu s-a mai putut face sudura. A rămas șchioapă pentru toată viața. Ceea ce mi s-a întimplat e cam la fel. M-am împiedecat de un reflector — în scenă — în timpul unei repetiții și am căzut cu piciorul sub mine.

LIA: Da, am auzit. În cazul cu mătășă dumneavoastră o fi fost vreo picină de la care nu trebuie să trageți concluzii pesimiste. Poate a fost o intervenție greșită, prea tîrzie etc. etc.

CONSTANȚA: Nu, dragă Lia, nu căuta motive ca să-mi dai iluzii. De altfel nu știu încă nimic precis. Aștept ultimele radiografii. Însă vîrstă, sclerozarea probabilă a anii mei, mă fac să întrevăd situația destul de gravă... Dar, te rog, să nu scrii nimic despre bănuiele mele destul de dureroase. Publicul nu trebuie să afe decamdată nimic.

LIA: Știu, știu, sînt convinsă că teama dumneavoastră nu este îndreptățită, cu vitalitatea dumneavoastră!

CONSTANȚA: Și eu aș vrea să cred ca tine. Noi actorii ne agățăm de speranța că vom continua să apărăm pe scenă pînă în ultima clipă, cum se agăță omul de nevoia de a respira, de a vedea lumina zilei.

LIA: Știu. Altfel cazuri bine cunoscute de actori care au jucat pînă în ultima clipă. Bolnavi, istovii, Moliere n-a murit pe scenă? Sarah Bernhardt, marea Sarah Bernhardt n-a con-

tinuat să joace și după ce-și rupesese piciorul?

CONSTANȚA: Dar mai curînd, mai aproape de mine, soțul meu nu a jucat zăbîndu-se în chimirul boalei?

LIA: Mi-l amintesc în atîtea roluri, pe care le jucase cu strălucire cînd era în apogeul carierei.

CONSTANȚA: Ele lăseseră un ecou puternic în sufletul său și îl săltau de pe patul de suferință. Dar să lăsam aceste amintiri... Sînt prea dureroase și pentru dumnea-ta fără interes.

LIA: Dimpotrivă, doamnă! Sînt foarte interesante.

CONSTANȚA: Ele dovedesc pasiunea care se infiltrază în sufletele noastre actoricești și ne plămădește pe nesimțite firea, făcîndu-ne să trecem peste toate decepțiile, oboselele, nedreptățile... Actorul își blestemă de nenunțare ori soarta. Nedreptățit uneori în aspirațiile sale, supus adesea unor critici aspre, el jură că se lasă de meseria asta blestemată...

LIA: Și totuși...

CONSTANȚA: Și totuși cînd pășește pe scenă, toate neajunsurile, certurile familiare, lipsurile, cite și mai cite altele amărăciuni, toate sînt uitate.

LIA: De multe ori m-am întrebant cum, cutare sau cutare actor, pe care îl văusem venind la teatru plictisit, uneori chiar bolnav, apărea pe scenă cu totul transfigurant.

CONSTANȚA: Personajul interpretat se substituie propriei noastre personalități. Actorul este subjugat de magnetismul care se stabilește între el și publicul din sală. Rizind și plîngînd la unison cu ascultătorii, actorul transmite sălii electrizate mesajul său emotiv. Îmbătat de izbucnirea ropotului de aplauze... Dar m-am antrenat fără să vreau. Sînt incorijibilă.

LIA: Doamnă, această explozie de entuziasm dovedește din nou cit de mult iubiți și înțelegeți teatrul.

MINA LUI BANU

mediat după reforma Justiției am fost ales din partea muncitorilor textiliști, asesor popular la Tribunalul rațional din Arad. Cursul de trei luni, de specializare, m-a ajutat să mă orientez printre sutele de paragrafe, deși ca asesor, pe vremea aceea, de pionierat, îndeplineam mai mult funcția de „jurar”, veghind la aplicarea legilor.

Ca să mă înțeleg mai mult, în după mesele cînd nu aveam altă treabă, cercetam arhiva tribunalului, citeam dosarele proceselor mai interesante, în special acelea în care era implicată și fosta Cameră de muncă. Răscolind rafturile arhivei am găsit un dosar foarte interesant: purta numărul 438 din 1937 și figura în el, în calitate de reclamant, tovarășii mei de la fabrica de textile. Piritul era proprietarul fabricii, baronul Wollman. Am luat din nou dosarul și l-am recitit. La capătul actului acuzării era trecută o notă scrisă cu mîna: „Anexă la actul acuzării, fila 9 bis” și în paranteză „în magazia de materiale”. L-am căutat pe întindeu și i-am cerut cheia de la magazia cu materiale. Mi-a zîmbit.

Inseamnă că ați citit dosarul 438. Poftim cheia. Găsiți „fila 9 bis” pe polița din știnga, imediat lîngă fereastră.

Pe polița din știnga, imediat lîngă fereastră, n-am găsit decît o proteză, o mină de lemn, cu un cîrlig de oțel la capăt. Cînd am cercetat-o mai atent am găsit o etichetă lipită pe ea: „Fila nr. 9 bis. Dosar 438”.

O mină de lemn, anexă la dosar

Pentru înțelegerea mai bună a lucrurilor am hotărît să stau de vorbă cu Nicolae Banu, proprietarul protezel. L-am aflat adresa prin Statul Popular: era pensionar și locuia pe strada Filimon Sărbu din cartierul fabricii. L-am vizitat a doua zi, seara.

Îl caut pe tovarășul Nicolae Banu. — Eu sînt. Poftește în casă.

Am intrat într-o odăie joasă cu tavanul rezemat de grinzi. Din cauza întinerileiului am bănuit mai mult mobilele: păreau vechi, din lemn de brad, date cu lac. În aer plutea mîros de gutui coapte și de tuțun negru de 11 lei.

Francisc Munteanu

Personalitatea lui COȘBUC

EDITAREA CRITICA A CLASICILOR (II)

Ulegerea recentă de Versuri de la Editura pentru Literatură...

și pune singur versurile pe note și le rostea cîntînd, ca în vîrsta de aur a poeziei...

unei epopei naționale, îmbrățișînd trecutul și prezentul, pe firul conductor al imanenței genului popular...

PROBLEME DE ISTORIE LITERARA

lui Firdusi din poezia obscură a lui Adolph Friederich von Schack...

ALMA REDINGER

„Se face ziua pe șantier”

Iașul de mîine

(Urmare din pag. 1)

se înalță statuia evestră în bronz a lui Ștefan cel Mare, sculptată de Em. Frémiet...

tolate, pomezi, tabletele antigermeni și celelalte care mai sînt de pus la socotină și care aprind sănătatea oamenilor muncii...

înaintea spre cartierele mărginașe, cu coclitzile lor magherite, iar orașul se împodobește, rînd pe rînd, cu blocuri cochete, cu largi magistrale, cu sculpături salbe și hîrmezuri de lumini fluorescente...

MICA ANTOLOGIE

SPRE INFINIT

Navel cosmice Vostok II

Purtat înții de sine și mai apoi de roată, Din veacuri merge omul pe arșișă sau zionă...

ION ARIN

BUCURIE

Cir mai sînt vreau să cînt pacina bucurie de a fi, privi aște vreau să strîz înfocșoșă bucurie de a fi...

ANGELA CRAI

PRIMA IUBIRE

Mă urmărește-un zîmbet Ca o melodie simplă și suavă nîmănul cîntă...

HAINES ION

Șerban CIOCULESCU

Imperativul realităților

(Urmare din pag. 1)

rice azi ca oricînd. Declarațiile făcute de N. S. Hrușciov unui ziarist american sînt destul de elocvente în acest sens: „cred că oamenii de stat din țările occidentale nu și-au pierdut rațiunea și nu sînt gata să răspundă cu război la semnarea Tratatului de pace. El își dau seama ce ar însemna în timpurile noastre să ne atace: ar însemna să fie distruși”.

Dar N.S. Hrușciov n-a vorbit numai de armele pe care le posedă Uniunea Sovietică și, în orice caz, le-a amintit înăd seama de pregătirea pe care la face puștile occidentale, de declarațiile războinice ale acestora, de intensificarea războiului rece, de armatele trimise în Germania federală, de provocările din Berlinul occidental, de cursa hărțurilor, de mărirea bugetului de război al S.U.A. N. S. Hrușciov a subliniat totodată necesitatea rezolvării pe cale de tratative a tuturor problemelor litigioase, făcînd din nou propuneri de dezarmare, chemînd din nou la tratative.

Nu a existat și nu există de jarație a premierului sovietic care să nu aducă în sprijinul păcii do-

AI. SAHIGHAN

Toamnă pe Semeții

INTREBARI ȘI RASPUNSURI

(Urmare din pag. 1)

„Mi-ar fi îndurerat, dar n-aș face nimic deosebit în acest sens”.

„Aș saluta evenimentul și aș susține acest partid”.

„E lesne de imaginat că plăcerea iar face unui Goebbels acest îndrumar „democratic” către o și mai nouă ordine nazistă. Ce-i drept, Goebbels a putrezit de mult. Dar guvernul de la Bonn există și se bucură de cordialul sprijin al aliaților săi din N.A.T.O., mergînd pînă la înzestrarea sa cu arma atomică”.

„Între altele alte lapte care dovedesc dezmățul lasciv și revanșard în republica domnului Adenauer, această carte cu coperti vișinii îți strigă și ea nerăgînat”.

„Așa-zisul „Anuar al opiniei publice” își continuă șirul întrebărilor. Din nu-

meroseale invitații la hitlerism, voi căta încă una, doar așa, ca să mai vedem odată cu cine avem onoarea. Textul ei e următorul: „Tot ce am realizat între anii 1933 și 1939... a fost distrus de război. Credeți oare dumneavoastră că, dacă nu ar fi fost războiul, Hitler s-ar fi născut prieten cu mai mari oameni de stat ai Germaniei?”

„Întrebarea e pusă lășiș sub semnul zvonăriei. Se merge pînă acolo încît anii de dominație nazistă, cu monștruoasele lor crime înfierate de o lume întreagă, sînt reamînșiți să defileze în combinazone roz, simbolizînd fericea. Se însinuează că regimul hitlerist ar fi fost, pasămite, un înger pasnic, căzînd victimă războiului, că lanțurile Hitler s-ar fi jertfit, le fapt, pe altarul progresului”.

„Acesta se scriu, se tipăresc, se mulțumesc, cel puțin superficial, în Republica Federală Germană”.

„Dacă mi-ar fi îngăduit, aș formula și eu o întrebare în „Anuarul opiniei publice” din Germania Occidentală. Aș întreba: — În numele căror interese și forțe acționează guvernul american, englez, francez, atunci sînd susțin cu trupe și bombe și zarvă nemăpănată pe revansării vest-germani? Pe gustul cui hurează ele atunci cînd, la hotărîrea țărilor socialiste de a încheia tratative de pace german și de a lichida urmările celui de al doilea război mondial, răspund la unison cu șerpii ce-și nătară cubul din casca lui Göring în casca lui Strauss?”

„Opinia publică mondială cunoaște cu precizie adevărul. Ea cere abandonarea, în sfîrșit, a unui joc nedemn și primejdios”.

Eugen FRUNZA

DEZBATERI IMPORTANTE LA SESIUNEA O.N.U.

(Urmare din pag. 1)

O.N.U. și a delegatului cînkaișșilor care, în fond, nu reprezintă pe nimeni.

„Atitudinea luată de Statele Unite în aceste două probleme din preambulul sesiunii, dovedește că ele sînt încă departe de a-și da seama deplin de realitate, de a se călăuzi rațional și a sesiza just nou echilibrul de forțe în lume”.

„Dar atunci cînd între culise ele trag asemenea știri, la Iribuna Aduării Generale, unde au început discuțiile în problemele politice, răsună glasul popoarelor din țările socialiste și cel al țărilor neangajate care aprîă Cuba, libertatea popoarelor Africii, dezarmarea, restabilirea drepturilor legitime ale Chinei în O.N.U., primirea

în O.N.U. a R.P. Mongole și a celor două state germane, libertatea Algeriei”.

„Se dovedește că tot mai multe state se alătură luipei pentru dezarmare generală și totală, pentru coexistență pașnică, pentru tratative în problema germană și a Berlinului, pentru pace. Poporul nostru, alături de Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste, urmărește cu atenție lucrările Adunării Generale a O.N.U. din această sesiune, cu convingerea că rațiunea va învinge și că amatoriștii politici de marginea prăpăstii nu vor voi să cunoască fundul prăpăstiei”.

Vigilenți și solidari, continuăm lupta pentru pace, prin sporirea neconținții a forței noastre”.

Demostene BOTEZ

Venind...

Cînd venim din două capete de lume ne vom înțelege căci vom vorbi același grai,

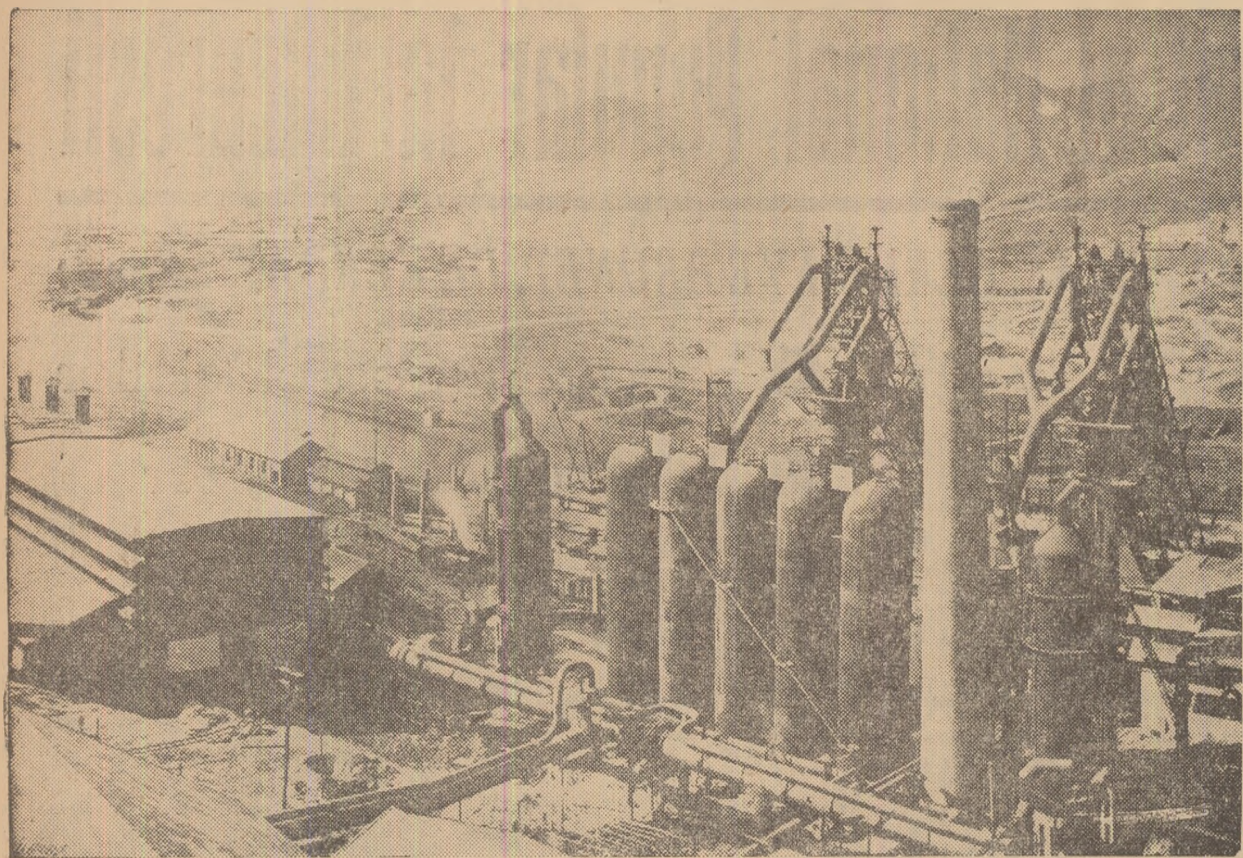
Cînd cîntăm pași vom da ocol pămîntului iar eu îmi voi feri fața cu pălăria mea largă de pai de razele sorilor artificiale,

Cînd te noi ajută în munca ta iar munca ta va fi să dai ploaie pămîntului, cînd fiecare lucru va avea pentru noi prețul bunătații lui,

Cînd vom locui printre stele acolo, în odaia noastră, vom mîngîia pruncul strîns la pieptul meu și vom fi de-apururi un tată, o mamă și un copil.

Atunci vom vorbi despre noi, cei de astăzi și din trecut, iar noi aceia pierduți în pulbera noastră, ne vom simți aproape alit de aproape și de fericiți...

Mioara CREMENE

Rapida dezvoltare a industriei R. P. Chineze: Oțelăria din San Ming, provincia Fu Kien

Probleme actuale ale literaturii sovietice

Scritorul sovietic Alexandr Ceakovski, redactor-șef al revistei „Inostrannaia literatura” a sosit, la invitația Uniunii Scriitorilor din R.P.R., în țara noastră să-și petreacă concediul de odihnă. I-am găsit pe A. Ceakovski și pe soția sa pe terasa hotelului „Internațional” de la Mamaia.

După ce conversația noastră a depășit pragul primelor impresii, am trecut în mod firesc la probleme privind mișcarea literară.

— Nu știu cum să formulez întrebarea pentru ca, fără să devină prea generală, să exprime ceea ce ne interesează aici de mult. Citiții doresc mereu să știe ce este nou în literatura sovietică.

— Întrebarea e cam vastă, într-adevăr, ne-a răspuns A. Ceakovski, și s-ar putea ca răspunsul să nu fie destul de amplu, pe măsura ei. Sînt altele cărți noi apărute pe care nu le-am citit încă. Dacă-mi dați voie, am s-o rescriu: ce trăsături calitative noi au apărut în ultimii ani, în literatura sovietică? Mă refer la ultimii 5-6 ani, adică la perioada de după Congresul al XX-lea al P.C.U.S. Aceste trăsături în literatură și nu numai în literatura sovietică, ci, în general, în literaturile socialiste, au apărut sub forma unei dezvoltări mai profunde, mai pasionate, așa spune, a ceea ce este pozitiv, nou.

Congresul al XX-lea a constituit pentru scriitorii un impuls puternic în cunoașterea profundă, în interpretarea obiectivă, și științifică a fenomenelor vieții.

Totdeauna nu înseamnă că pînă la Congresul al XX-lea s-au scris numai cărți schematice, superficiale. Cred că nici nu-i nevoie să amintesc cite cărți foarte bune și mari s-au scris și înainte și după război. Mă refer însă nu la cărți, ci la transformări și tendințe în întreaga literatură. În ultimii ani, la saltul calitativ al literaturii noastre, în ansamblul ei.

Apar mereu, în literatura sovietică, cărți foarte multe și foarte diferite.

— E adevărat. Au apărut cărți multe și diferite. Unele mai bune, altele mai puțin bune, cărți în jurul cărora au avut loc discuții aprinse. Lucrul este firesc. Pentru cucerirea unor sferi noi este nevoie de maturitate, de înțelegere politică și ideologică a fenomenelor și de înțelegerea exactă a scopului pentru care scrii.

Se poate sta de vorbă pe teme de estetică, de mijloace de expresie, cu un artist care este profund convins că munca lui, literatura, este, după formula leninistă, „partea integrantă a cauzelor generale a proletariatului”. De convingerea adâncă a acestui lucru depinde și greutatea specifică a artelor.

Scriitorul lipsit de înțelegerea politică și ideologică exactă a fenomenelor și-ar inchipu că se poate crea literatură nouă cu mijloace de expresie artistică vechi, decadente.

Artă nouă se caracterizează însă prin tematica ei nouă și prin mijloacele artistice noi de expresie. Se poate replica la aceasta că nu există tematică burgheză și tematică socialistă, există viața din care scriitorii își iau materialul. Tematica, mijloacele artistice și alegerea faptelor însă, nu pot fi arbitrare, amestecate, ele constituie un tot unitar și decurg din poziția ideologică și din poziția de viață a artistului.

Este clar, de pildă, că în condițiile lumii capitaliste un film ca „La dolce vita” a lui Fellini este un act progresist. Orice încercare de a-l limita însă, din partea cinematografilor noastre, ar însemna un pas înapoi. Esența rămâne în poziția artistului față de literatură al cărui scop final este oglindirea unui rol educativ activ.

— Ce loc ocupă, în activitatea creatoare preocuparea scriitorului pentru dezvoltarea contradicțiilor și problemelor sufletului omenesc? Cum vi se pare sub acest raport îndrăgul scriitor sovietic Iuri Kazakov, care se bucură, mi se pare, în ultimii ani, de o mare popularitate?

— Mi se pare de la sine înțeles că nu exclud din exigențele cele mai de seamă preocuparea scriitorului pentru oglindirea contradicțiilor sufletului.

De vorbă cu

Alexandr Ceakovski

Interesează însă și ca scriitor, și ca cititor nu exercițiile de analiză abstractă, scotocirea în sufletul omului, ci raportul omului cu societatea, oglindirea vieții lui spirituale de pe pozițiile realismului socialist.

În ceea ce privește popularitatea unor dintre scriitorii tineri, Axionov, autorul „Colegilor” este poate cel mai citit. Iuri Kazakov este talentat dar popularitatea lui este mai restrânsă. Place mai mult unora dintre scriitorii pentru analiza psihologică fină, poate și pentru că scriitorii judecă, uneori o operă literară și numai după „cum e făcută”.

Scriitorii care se bucură și s-au bucurat însă întotdeauna de aprecierea cititorilor sînt cei care știu să redea, în primul rând, spiritul timpului.

„Așa s-a călît oțelul” poate avea slăbiciuni artistice dar cui le-ar trece prin cap să facă analiza frazei când cartea se citește dintr-o suflare, și cu toată finețea ta simți epoca revoluției?

Dacă problemele epocii, spiritul vremii nu au pătruns în opera scriitorului cărțile lui vor semăna, cum spunea Bielinski, cu neavata care te cheamă la masă cînd pe tine te preocupă problema existenței lui Dumnezeu.

„Vi-l prezint pe Baluev” de V. Kojenikov a fost discutată din punctul de vedere al compoziției, al mijloacelor artistice, al intervențiilor morului etc., etc. dar cartea se citește în toată Uniunea Sovietică pentru spiritul ei polemic, revoluționar, pentru mesajul ei înflăcărat.

— Ați vrea să ne spuneți la ce lucrați acum?

— Să vă spun drept nu-mi face plăcere să vorbesc despre o carte la care tocmai lucrez și despre care nu știu nici o încă exact cum va fi. Din cele 7-8 cărți pe care le-am scris pînă acum, în afară de prima („S-a întâmplat la Leningrad”), nu mă mai mulțumesc nici una. Bineînțeles că atunci cînd le-am scris nu mă gândeam că peste cîteva vreme nu-mi vor mai place. Timpul, ultimii ani însă au adus o apreciere mai exactă.

Aș vrea acum să scriu o carte bună. Va fi o lucrare de proză lirică. Aș vrea să fie o sinteză a ceea ce am înțeles pînă acum, despre oameni și epoca noastră. Nu știu exact cum o să se numească. Știu însă că în ultimă instanță cele mai importante probleme sînt legate de sentimentele și gândurile care se nasc în cititor după ce a citit cartea. Dacă acestea sînt sentimentele și gândurile pe care a vrut să i le trezească scriitorul, constructor activ al societății socialiste și comuniste, înseamnă că el a biruit.

— Ne-ar interesa să știm ce eoc are literatura română în rîndurile cititorilor sovietici?

— Și „Editura pentru literatură universală” din Moscova și revista „Inostrannaia literatura” au publicat numeroase opere clasice și contemporane din literatura română. Criticii sovietici au scris studii și articole despre marii dumneavoastră prozatori și poeți. În „Inostrannaia literatura” au apărut versuri de Tudor Arghezi, poet stimat și iubit la noi. Am făcut cu multă plăcere cunoștință cu cititorii sovietici cu Mihai Beniuc, Zaharia Stancu, Maria Banuș, revista a publicat dintre cărțile scriitorilor mai tineri romanii „Setea” de Titus Popovici, „Oaie și ai săi” de Eugen Barbu, „Noaptea înfrigurate” de Aurel Mihale, povestiri de Remus Luca și alte lucrări românești. Ne-ar interesa mult colaborarea criticilor dumneavoastră pentru articolele mai ample despre problemele poeziei și prozei românești.

Profita acum de faptul că am sosit la dumneavoastră ca să iau cunoștință de operele literare noi care au apărut aici în ultimii doi ani. Sper că vom crea mijloace de comunicare mai operative și directe între revista „Inostrannaia literatura” și scriitorii români.

Înainte de a ne lua rămas bun, A. Ceakovski a adăugat:

— Vă rog să transmiteți conducătorilor Uniunii Scriitorilor mulțumirile mele pentru ospitalitate, pentru atenție și prietenia cu care am fost înconjurat în tot timpul vizitei mele.

Margareta ȘIPOS

12 ANI DE LA PROCLAMAREA REPUBLICII POPULARE CHINEZE

PAC YU TANG

Furtuna primăverii

O, diminează dîntii a primăverii visate!
Colina respiră aburi științietori în zenit.
Orhidea își suie valul de flacără roșie
Ca o prevestire a soarelui nerăsărit.

Nici o pinză a norilor, neagră, nu umple
văzduhul,
Nici un vînt nu seamănă boabele furtunii-n
pămînt,
Dar adinc un eoc roșitor pulsează în aer,
Văile palide încă scurmînd, detunînd.

Aproape, mereu mai aproape, în sunete clare,
Peste satul în pantă, siluete grăbite se string,
Brzdale umede întoarse în aerul tare
Și lăstarii mărunți scinteiază prelung.

Nu eocul furtunii trezește pămîntul din vise...
Bubuțul egal al tractoarelor luncă-n vînt.
Nu mătasea întinsă a ploii suind foșnitoare
Ci ploi de zimbete limpezi cad pe pămînt.

Din calea acestui mers înainte spre soare
Zeii se-ascund, furișat pîlîind și dispar.
Iată pe urmele brazdelor oamenii urcă
Și buzele singure cîntă puternic și clar.

În romînește de CEZAR BALTAG

Baletul chinez „Lanternă magică”, interpretat de ansamblul Teatrului Central chinez de Operă și Balet

Doar o bombă!

In această lună septembrie a frîmintatului an 1961 a apărut în flegmaticul și conservatorul ziar britanic „Times” un articol destul de semnificativ „Ofițerii americani a-buzează de puterea lor”. Cităm textul începutului articolului imprimat!

„În Statele Unite nu există o armată tăcută. În lupta pentru alocări, o gură mută poate duce la sinucidere profesională; de la pozițiile militare avansate pînă la birourile comitilor Congresului, propagandistii militari au dus o activitate îndelungată, întimpinată de opinia publică cu mai mult sau mai puțin resentiment. Nu au existat obiecții cînd ei doreau doar o bombă proprie, sau 50 escadrile suplimentare de bombardiere supersonice, sau o flotă de vase purtătoare de avioane. Se pare însă că de scurt timp ei doresc ceva mai mult; ceva ce seamănă foarte mult cu o influență a militarizării de extremă dreapta în politica externă și treburile interne; aceasta a provocat o nemulțumire considerabilă și cererea de a se face o anchetă oficială?”

Reflexiv, vă rog fraza: „Nu au existat obiecții cînd ei doreau doar o bombă proprie, sau 50 escadrile suplimentare de bombardiere supersonice...”

tare de bombardiera supersonice...” Drăgălas, nu-i așa, ca într-un joc de copii. Băieții sînt obraznici și atunci, ca să devină cuminți, primesc în dar jucării. Doar o bombă proprie. Doar vreo 50 escadrile de bombardiere supersonice. Numai atunci joaca lor devine exuberantă, zgometoasă, fără grijă. Dragii de ei...

Săptămîna

Mi-am amintit, cu acest prilej, de alți copii, veritabili, de la noi din țară, de reacția lor în fața micului ecran, cînd rula vreun film cu subiect de război. N-am observat pe fețele lor vreo exclamație de bucurie, cînd o bombă exploda în mijlocul unei străzi și arunca în aer case, blocuri, cînd sfericele vieții oamenilor. Dimpotrivă. Puteai citi mai curînd oroarea, o neînțelegere acută a faptului că pe lume poate exista război. Iar mai tirziu, după o matură chibzuință, o întrebare: sînt răi cei ce vor război? Ca să revenim la exclamația de mi-

rare a bătrînilui ziar reprezentant al imperiului britanic, care ajîă spre a doua jumătate a anului 1961 niște nou-tăți vechi de cîteva ani, băieții din S.U.A. cu trese de general ce se joacă de-a războiul au atins un înalt nivel de inteligență, ca turcii în corida văd roșu pretutîndeni. O gazetă militară scrisă de ei special pentru soldații a ajuns la culmea înțelepciunii politice: Truman, Dean Acheson și Eleanor Roosevelt sînt considerați comuniști iar Walter Lippmann ar avea înclinații comuniste. Militarizării americani au ajuns la extrema limită a

libertății”, au devenit peste noapte oratori și conferențieri. Fundația Ford, care poartă un nume totalmente imun la ideile socialismului observa că oficialitățile ministerului de război al S.U.A., atît civiți cit și în uniformă, fîn de cîteva ori mai multe discursuri și scriu de cîteva ori mai multe articole de politică externă decît oficialitățile Departamentului de Stat.

În tot hățîșul de piedici puse dezarmării generale și totale se văd urechile de mîgar ale strategilor de menți de la Pentagon, care își văd amenințată existența de propunerile Uniunii Sovietice pentru crearea unei lumi fără arme, fără războaie.

În spatele formulei atît de răsunătoare ventilată de atîtea ori de S.U.A. auzi parcă ștăpîlul militarizării: doar o bombă, doar un supliment de bombardiere, supersonice, lăsați-ne să ne jucăm!

Ion MIHĂILEANU

Director: Acad. ZAHARIA STANCU. Colegiul redacțional: Acad. MIHAI BENIUC, MARCEL BRESLAȘU, EUSEBIU CAMILAR, membru corespondent al Academiei R.P.R., PAUL GEORGEȘU (redactor șef), ȘTEFAN GHEORGHIU (redactor șef adjuncți), EUGEN JELELEANU, membru corespondent al Academiei R.P.R., ION MIHĂILEANU, V. MINDRA (redactor șef adjuncți), MIHAIL PETROVEANU, CICERONE THEODORESCU, ION VITNER

U. R. S. S.

În numărul 8 1961 din revista sovietică „Vorostî literaturi” a apărut articolul lui Mihai Novikov, intitulat „Rezolvarea unor probleme importante”. Articolul prezintă volumul de estetică, teorie și critică literară apărute în țara noastră în cursul anului 1960.

Un loc important în articol îl ocupă analiza studiilor care se referă la opera lui Sadovanu și Arghezi în același timp, articolul evidențiază problemele mai importante care stau în centrul atenției criticilor romîni.

În Editura Academiei de științe a U.R.S.S. a apărut cel de al treilea și ultimul volum din importanta lucrare „Istoria literaturii ruso-sovietice”, întocmită de un colectiv al Institutului de Literatură universală „Maxim Gorki”. Volumul cuprinde studii istorico-critice referitoare la dezvoltarea literaturii sovietice între anii 1941-1957. Capitolele monografice tratează creația literară a cunoscutorilor prozatori și poeți ca Fedrenburu, Fadeev, Leonov, Pauslovski, Prisivin, Tvardovski, Tihonov și mulți alți creatori ai literaturii sovietice.

Italia

Cunoscutul poet și romancier italian P. Paolo Pasolini a hotărît să-și încerce forțele în domeniul regizoral. După cum relatează presa italiană, el a turnat filmul „Cercetorii” după ce a lăsat cîteva „locuți” de regie la Federico Fellini în filmul său, scriitorul regizor își alege o temă pe care o mai tratase în romanele „Băieții zănațeci” și „Vista nemăsoasă”; prototipul pasionat împotriva condițiilor inumane de viață ale locuitorilor din suburbia Romei. Filmul povestește istoria suferințelor unui tânăr somer fără săpătorie poreclit „Cercetătorul”. Actorii filmului „sînt găsiți pe stradă”: tineri, fete și adolescenți pe care Pasolini îi cunoaște personal și care „se joacă pe ei înșiși” după cum a arătat el.

R. D. Germană

Răspunzînd întrebării „Cum au primit oamenii de cultură din R.D.G. măsurile luate de guvern pentru asigurarea granturilor republicii”, în cadrul unui interviu acordat ziarului „Sovetskaja Kultura”, H. H. Reiner, ministru al culturii din R.D.G. arată: „Oamenii de cultură au salutat aceste măsuri, subliniind marea lor importanță pentru asigurarea păcii. Începînd din primele zile, presa a publicat declarațiile cunoscutorilor noștri oameni de cultură Arnold Zweig, Stefan Hermlin, Bruno Apitz, Willi Bredel, Herbert Nachbar ș.a. Mulți actori s-au adresat Consiliului de Miniștri rugîndu-se de a li se da posibilitatea de a juca sau dansa în fața unităților miliției populare și a armatei noastre populare, care sînt pîra granițelor republicii”.

Cuba

„Milne este în 26” - noul roman al scriitoarei cubane Ida Perera - descrie viața plină de trăisim a oamenilor muncii din Cuba înainte de biruința mișcării revoluționare. Eroii romanului sînt muncitori și studenți care luptă împotriva dictaturii lui Batista. Romanul lăd Perera, după părerea criticilor, merită atenție nu numai ca document al timpului ei ci și ca operă de înaltă tinută artistică, ceea ce lasă să se prevadă că masa cititorilor îi va primi cu căldură.

R. S. Cehoslovacă

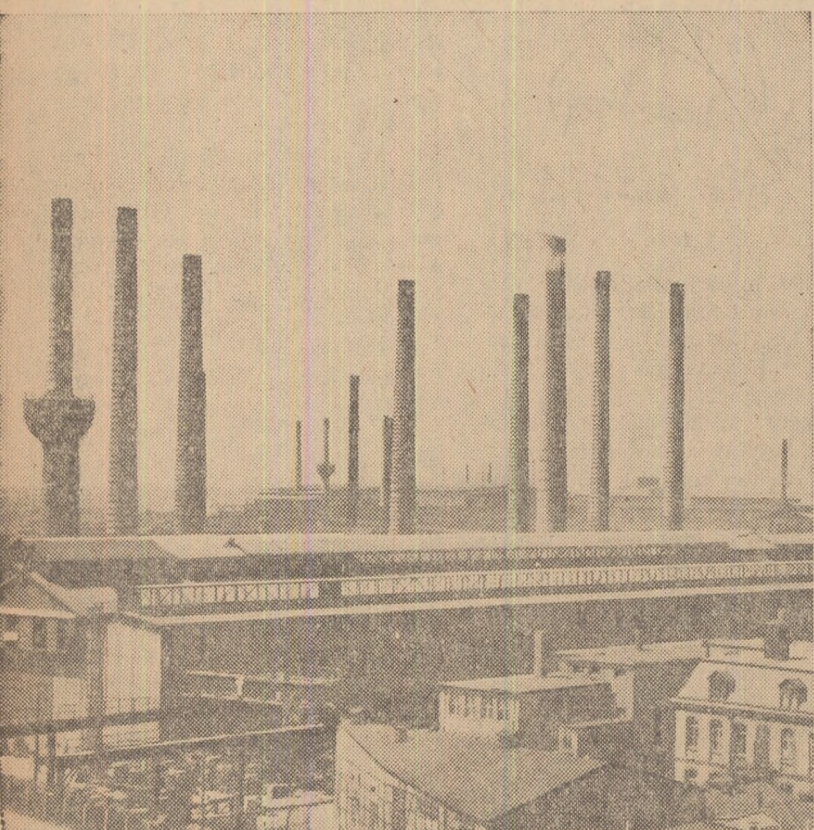
A lăsit de sub tipar o deosebit de interesantă carte a criticului Jan Petřichla, intitulată „15 ani de literatură cehă”, în care se face o analiză amănunțită și o trecere în revistă a scrierilor mai importante apărute între anii 1945-1960. Lucrarea poate fi socotită un îndrumar de pres pentru cel dornic să cunoască literatura nouă cehoslovacă, și totodată o imagine grăitoare a drumului ce li parcursese poporul ei spre socialism.

R. F. Germană

Cunoscutul scriitor vest-german Stefan Schepner a publicat un articol în care critică cu vehemență de acel scriitor din R.F.G. care nu militază împotriva retrîzierii militarizării și revanșismului german. Mulți dintre ei - subliniază autorul - desu dau lucrări de valoare, ca de exemplu Erich Kubit, nu au totuși suficient curaj să vorbască despre ceea ce este cel mai important, justficiindu-se cu neamestecul în „politica murdară”. Dar acest literat se abat tocmai de la tradiția veștii literaturii germane: ei au tîntulose la stipulii infamului fascismului, așa cum au făcut Becker, Brecht și cum o face mulți alți scriitori germani contemporani.

R. P. Bulgaria

Articolul de fond al săptămînalului „Narodna Kultura” intitulat „Repertoriul - o problemă importantă” tratează problema pregătirii teatrelor pentru noul sezon. Săptămînalul cheamă pe lucrătorii teatrelor să arate chipul omului nou, flu al clasei muncitoare, prin a cărui muncă este construită societatea noastră. „Narodna Kultura” propune, printre altele, să fie mai des luate pe scena de Leonov, Vișnevski, Pogodin, Korneilicuk, Arbuзов, Afinghenov, Romasev, Stein și ale altor dramaturgi sovietici.

Vedere parțială a oțelăriilor și laminatoarelor de la Riesa (R. D. Germană)